

Reichenhall

(Vasuti állomás.) Idény május 1-től október 1-ig.

Reichenhall, Németország legnagyobb alpesi gyógyhelye, egy, 2000 m magas dolomithegyek által minden szord szelek ellen védett tágas völgyekben fekszik, 456 m magasságban a tenger színe fölött; s mint egáljái gyógyhelye tiszta és lágy alpesi levegője folytán különösen alkalmas tartózkodási hely mell- és torok-bajban szenvedőknek; erős sóforrások pedig női betegségek-nél föltötte hathatósaknak bizonyultak. Különleges gyógy-csökkentők: 25 százalék nemes forrás, anyalug, fenyőtü-párlatok, kecskesavó, tehéntej, alpesi növényedvek — nagy légygyógyászati készülék, belégzési termek, párló-művek, sóforrások, kiterjedt kert-i ültetvények összesen 540 m hosszú fűdött sétányokkal, közeli fenyőerdők és sétá-nyok minden irányban — 6 fűdőképűlet 134 fűdőkabó-va, legnagyobb kényelem I. és II. rangú szállodákban és számos kertekkel védett nyári lakokban.

Naponkint 2 hangverseny a fűdők zenekara által. Reichenhall a bajor fő alpesek területének fénypontján fekszik, s környéke bő alkalmat szolgáltat kirándulásokra: be: Salzburg 3/4 óra kocsi-berchtesgaden 2 óra, Königssee 2 1/2 óra, Ramsau 2 óra, Hintersee 2 óra, Thumsee 1 1/2 óra, Mauthausen 1 1/2 óra, Mellek 2 óra, stb. stb.

Terrazákat díj nélkül küld a kir. fűdők-biztosi hivatal.

*Fűdők és szállodák: Bad Achselmannstein, Burkert, Dianabad, Hirsch, Bad Hirschberg, Louisenbad, Löwen, Mariabud, Mauthausen, Post, Raus Hof stb. — Nyári lakok: Burger, Dusch, Eisenreith, Harslem, Hochglend, M. Grundner, Kppimayr, v. Mann Mayrhauer, Pfau, A. Puchner, G. Puchner, M. Puchner, Schmitt Schödl, v. Schreyern, Stauffen, J. Welker, M. Welker, stb. 4499

A „TÖRÖK SZULTÁN“-hoz

NŐI DIVAT ÉS KÉSZ RUHA-RAKTÁRBAN

Budapesten hatvani-utca, az újvilág-utcával szemben
Kész ruhák legújabb divat szerint a legolcsóbb áron kaphatók: és pedig 15 frt, 18 frt, 20 frt, és 25 frt-ért igen finom kelmékből.
Fekete tornó-ruhák 20 frttól kezdve.
CZIM: A „Török szultán“-hoz. Budapest, hatvani-utca.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárnál kapható:

English-Hungarian Dictionary.

Angol-Magyar szótár.

Irta
BIZONFY FERENCZ.

32 nagy 8-réti iv. Ára fűzve 4 frt.
Francia félbörkötésben frt 4.80.

Egyházzertartási dolgozatok.

(AGENDA.)

Irta **FERENCZ JÓZSEF,**

unitárius püspök.

Ára fűzve 1 frt 70 kr.

A balaton-füredi fürdőidény

május 26-án nyitják meg.

Balaton-Füred nyhe és egyenletes légköri viszonyainál, zson- gitó és oldó forrásainál, kitűnő gyógyfürdői és juhsavó-intézeténél fogva, különösen ajánlható: idült légszűhurut és tüdő bántalmaknál; hatásos idült gyomor- és bélhurut ellen, hasi pozsga és női bántalmaknál, továbbá vérszegénység, sápkór, és görvélykórnál, gerinczagy- és idegbántalmaknál. Ezen betegségeket sikeresen gyógyítják: részint az égvényes-sós-szénsavas-vasas forrásai részint a Schwarzc-féle meleg szénsavas-vasas, meleg balaton, kiváló hatású hideg szén-savas-vasas nagy kömedenceze fürdője — bassine — és a szabad balatonbani fürdés, hol kényelmes külön fürdők, női és férfi uszodák vannak berendezve.

Megemlítendő még az itt évek óta behozott **rendszeres szállókúra**, mely legkésőbb szeptember 1-én kezdődik, s mely célra Bfüredet környező hegyekről naponkint a legkiválóbb szálló-fajokat szállítják az intézetbe. A fürdőintézet rendelő főorvosa **Dr. Huray István**, urodalmi orvos **Gemahl László**.

Helyben jól rendezett gyógyszer-tár. Bfüredre vonatkozó ismer- tetések kaphatók minden könyvkereskedésben és a fürdőben.
Lesz minden igényt kielégítő izletes és jutányos étkezés — a Karlberger Nándor által átvett urodalmi nagy vendéglőben — jó zene és élvezetes színi előadások.

A kellő tisztaság és előzékeny szolgálatról az igazgatóság éber figyelemmel gondoskodik.

Lakás-megrendelések: **Écsy László** igazgatóhoz intézendők B-Füredre. **A közlekedés** vasuton, Budapestről, — naponta két-szer — Bécs és Kanizsáról Siófokig, innen a Balatonon át 3/4 óra alatt a «Kisfaludy» gőzhajóval történik.

Ünnep- és vasárnapokat megelőző napon Budapestről Balaton-Füredre és vissza **jegyek fél áron kaphatók**, melyek az azt követő napon is érvényesek. Van posta-közlekedés — naponta két-szer — és távirda-állomás.

A b-füredi ásványvíz főraktára Budapest **Édeskuty L. m. kir. udvari ásványvíz-szállítónál.**

A fürdő-igazgatóság.
(Utánnymot nem díjazatik.)

4503

Nyújtunk kezét a szerencsének!
375,000 bírod. márka vagy 218,750 frt főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénzsorsjáték, melyek a magas kormánytól engedélyze- ve és biztosítva van.

Az új tervezet előnyös berendezése olyszerű, hogy kevés hó lefolyása alatt 7 kisorsolás által 49,600 nye- remény jó biztos eldöntésre, melyek között főnyere- menyek **375,000 bírod. márkával vagy 218,750 o. é. frttal** vannak, különlegesen azonban

1 nyeremény a m. 250,000	1 nyeremény a m. 12,000
1 „ „ 125,000	23 „ „ 10,000
1 „ „ 80,000	4 „ „ 8,000
1 „ „ 60,000	31 „ „ 5,000
1 „ „ 50,000	74 „ „ 4,000
2 „ „ 40,000	200 „ „ 2,400
1 „ „ 36,000	412 „ „ 1,200
1 „ „ 30,000	621 „ „ 500
1 „ „ 25,000	700 „ „ 250
1 „ „ 20,000	28,015 „ „ 138
6 „ „ 15,000	stb. stb.

A nyereményhúzások tervszerűleg hivatalosan van- nak meghatározva.

E nagy, az állam által biztosított pénzsorsjáték legközelebbi első nyereményhúzására: 1 egysz eredeti sorsjegyet csak márka 6 vagy frt 3 1/2 o. b. j. 1 fél „ „ „ 3 „ „ 1 1/2 „ „ 1 negyed „ „ „ 1 1/2 „ „ 90 kr.

Minden megbízás azonnal az összeg beküldése, postautá- vány vagy utavét mellett a legnagyobb gondtal teljesített, mindenki saját keszében kapván tőlünk az állam eszimerével ellát- tott eredeti sorsjegyet.

A megrendelések a megkivántató hivatalos tervezetek in- gyen mellékeltenek. Valamint minden húzás után megküldjük fel- szólítás nélkül érdekelteinknek a hivatalos lajstromot.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állami kezesség mellett történik, s vagy közvetlen küldetik meg, vagy az érdekel- tek kívánása szerint Ausztria nagyobb helyein létező összekötte- telésnek által teljesítetik.

Gyűjtődnek mindig kegyeltetett a szerencse által s ugyantott a sok jelentékeny nyeremény között a legelső főnyeremé- nyek is tettek gyakran megnyerve, melyek az illetőknek köz- vetlenül ki is fizetettek.

Előre láthatólag az ilyen lezáruladabb alapon nyugodt vállalat egész biztos mindenféle igen élénk részveleire számíthat a miert is kérjük az érdeklődőket, hogy minden irányban eleget töltsenek megrendeléseiket mind előbb, minden este pedig f. évi május 15-ike előtt hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Bank- und Wechselgeschäft in Hamburg.
Vétele és eladása mindenemű államkötvények, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyeknek.

P. S. Eydéjülleg köszönetet mondunk az irántunk eddig táplált bizalomért, és a midon az új sorsjáték kezdetén érdekelteink részveletét kérnök, kijelentjük, mi-zerint ezután is törekvünk lenni, folyton pontos és szilárd kiszolgálás által teljes megeléged- tésüket kiérdemelnünk. A f.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar. irod.intézet kiadásában (Budapes. egyetem-utca 4) megjelent és kapható

A politikai tudomány kézikönyve.

Irta **Dr. KAUTZ GYULA.**

Harmadik, újlag átírt és javított kiadás.
Ára fűzve 4 frt 80 kr.

Buziás! Leghathatósb vasfürdő. Buziás!

Kitűnő sikerrel használtatik vérszegénység, sápkór, fehér folyás, túlbőség, túlságos vérzés, havi tisztalásnál, méhanyaggyengeség, korai szülési bajlások, természetlenség és ideggyengeség, idült gyomorhurut, méhgöres, lépkór, kőbaj, idült hólyaghurut, tehetlenség esteiben stb.

Fürdő-évad május 15-étől szeptember végeig.

Legközelebbi vaspálya-állomás **Temesvár** és **Lugos**. — **Temesvár** és **Buziás** közt naponkénti posta-közlekedés díszes fedett kocsi- val, személyen- ként 2 frt. Indul Temesvárról naponként reggel 7 órakor. — Buziásról 4 óra- kor délután. — Buziáson távirda-állomás is van.

Kényelmes lakások megrendelését illetőleg a helybeli két nagy szállodá- oan; továbbá a savanyvíz megrendelése s kivált minden e fürdőre vonatkozó ügyek tekintetében alólírott fürdő-igazgatóság-hoz sziveskedjenek fordulni a tudakozódók, mely is minden hozzá intézett kérdésekre készséggel felelni fog.

M. kir. közalapítványi fürdő-igazgatóság.

4507

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre — 12 frt félvre — 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre — 8 frt félvre — 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre — 8 frt félvre — 3 *

19-dik szám. 1878. BUDAPEST, MÁJUS 12. XXV. évfolyam.

SZILÁGYI DEZSÓ.

PARLAMENTÜNKBEN közelebről végbe- ment új pártalakulás, értjük a nem közjogi ellenzék különböző árnyala- tainak egyesülését, igen természetesen nem hozott új tehetségeket felszínre, de kétségkívül új szereplési kört nyit a régi tehetségeknek, hogy magokat érvényesít- hessék. S minél fontosabbak és életbe- vágóbbak azok a kérdések, melyek a kor- mánypárt egy tekintélyes részének kivá- lását és új állásfoglalását tulajdonké- p előidéztek, annál nagyobb érdeklődéssel várhatja az ország az általok újabban el- foglalt álláspontok tüzetes kifejtését s nézhet szereplésük ez új aerája elé.

Három csoport, vagy árnyalat egyesült az új ellenzékben; a volt jobboldali ellen- zék, élén — b. Sennyey visszalépése után gróf Apponyi Alberttel, e kiváló tehetségű s tanult fiatal mágnással; a szabadelvű pártból már előbb kivált s magát „függet- len szabadelvű“-nek nevezett párt, mely- nek élén b. Simonyi Lajos, a volt keres- kedelmi miniszter áll, a ki a még most is folyamatban levő pénzügyi s kereskedelmi alkudozások kezdetén részt vett ugyan azokban, de épen azoknak meggyőződése elleni fordulata miatt kilépett a kormány- ból s nemsokára a pártból is, és az idő- közben hasonlólag kilépettek által meg- alakított független szabadelvű párthoz csatlakozott; s végre a kormánypártból legújabbán kilépett és még külön párttá nem alakult töredék, kiket az utóbbi sza- vazások alkalmával csak „dissidens“-eknek neveztek. E töredék között oly neveket találunk, mint Somssich Pál, Kerkapoly Károly, a régi Deák-párti gárda tagjai, de a pártot az egyesülésnél Szilágyi Dezsó látzik leginkább képviselni, ki mint par- lamenti szónok s mint nagytehetségű és tanulmányu jogász, már a Deák-párti utolsó kormány idejében feltűnt, s előkelő állást foglalt el mind a kormánynál, mind a képviselőházban.

Az ekkép egyesült három ellenzéki ár- nyalat vezéregyéniségei közül többeket, b. Simonyit, Somssichot, Kerkapolyt, stb.

volt már alkalmunk bemutatni olvasóink- nak. Azok közül, kikre e sor még nem került eddig, ezuttal Szilágyi Dezsót akar- juk, arczképben s élettrajza és eddigi köz- pályájának rövid vázlatával a „Vasárnapi Ujság“ jeles férfiai csarnokába bevezetni.

Szilágyi Dezsó jelenleg mintegy 38 éves s így férfi korának még első szakát éli, melyben a tehetség és munkaerő még emelkedőben van, s pályája még nem érte el tetőpontját. Nagy-Váradon született, hol atya tekintélyes ügyvéd. Közép-isko- láit ugyanott végezve, a jogi tanfolya- mot a bécsi és a pesti egyetemen hallgatta.

SZILÁGYI DEZSÓ.

izben, a jogi s jelesen a büntetőjogi intézmények tanulmányozása végett a miniszter őt Angliába küldötte ki, a hol félételt töltött a jogi és parlamenti viszonyok tanulmányozásával.

1871-ben a miniszterelnökség mellett törvényelőkészítő (kodifikáló) bizottság szervezetű, Szilágyi Dezső, miniszteri tanácsosi minőségben, annak tagjává nevezetett ki. E bizottság többi tagjai is kiváló tehetségű férfiak voltak, Zichy Antal, Vavrik Béla, utóbb Fabinyi Teofil mint elnökök. Az akkori ellenzék több ízben megtámadta ugyan ez intézményt; mert sok embernek nem volt érzéke a hevenyészett szabályzatok és a jól átgondolt szerves törvények közötti különbség iránt, s nem akarta átlátni, hogy a kodifikáció nem csak teljes és alapos tárgyismeretet, hanem a törvényalkotás módjába és szellemébe való sajátosság behatolást is követel. Az akkori deákpárti kormányok belviszályai s szaggatott alkata, valamint a közjogi ellenzék folytonos támadásai ellen szükséges védekezés nem kedveztek a nagyobb szabású törvényhozási alkotó működésnek. S ennél fogva, bár a bizottság nagyszámú és fontos javaslatokat dolgozott ki, ezek csak kis részben kerültek a törvényhozás elé, másrészt sok javaslat, mely a képviselőházban benyújtott, nem a bizottság műve volt, s így azok hiányaiért ezt felelőssé tenni nem is lehetett. Igazságos ítélet tehát nem is alakult a törvényelőkészítő bizottság működésének értékéről; s az egyes miniszteriumok levéltárait kellene fölhányunk, hogy a bizottság s jelesen annak egyik legképzetesebb tagja, Szilágyi Dezső működésének igazságot szolgáltatassunk.

E működés 1871-től 74-ig tartott. Szilágyi Dezső már 1871. őszén, az országgyűlés utolsó szakában, Gyula-Fehérvár város képviselőjévé választott meg. S ekkor lépett először a parlamentbe, hol készülségének s egyszerűségének szónoki tehetségének híre előzte meg. De bármily nagy volt a hozzá kötött várakozás, fellépése, midőn 1872-ben az új országgyűlésre ismét megválasztott, sokkal felül multa azt, s első nagy beszéde a legnagyobb parlamenti diadalok egyike volt egyszerűsége mind. Férfias alakja, erőteljes és kitartó hangja, rendkívüli szó-bősége, mely eszméiségének kíséretében járt, egyenlő ereje az elméleti fejtegetésben s a polemikában: őt egyszerre a Deák-párt leghatalmasabb szónokai sorába emelték. Ime, egy modern ember! mondta mindenki s méltán; eszméi a külföldi törvényhozások színvonalán álltak, rengeteg olvasottság termékenyítette önálló gondolkodását, szónoklatában semmi frázis, semmi chablon, nézeti kifejezésében tekintet nélküli bátorság jellemezték előadását, melyekhez árnnyoldalul csak az járult, hogy az érvelésben s különösen a polemikában az ügyvédi fogásokat sem veti meg. De viszont diszkrét tulajdona, hogy az eszmék értékét nem mérte soha azok népszerűségéhez képest, s nézeteinek a közvélemény áramlatai ellen is bátor kifejezést adott. Híven, mert meggyőződésből, támogatta mindig a deákpárti kormányokat, de teljes mellőzésével egyszerűsége mind a személyi ügyeknek és érdekeknek; élnék érzetével az erkölcsi felelősségnek, mint a mely egyedül szentesíti a politikai jogot s különbözteti meg a hatalom bitor-

lásától. Modora azért olykor az érdességig nyílt, soha sem behizelgő, sem emberek, sem pártok kedvét nem kereső.

1874-ben feloszolván a törvény-előkészítő bizottság, Szilágyi Dezső az egyetemhez nevezetett ki a politikai tudományok és büntető jog tanárává. Ez utóbbiban különös tanulmányai voltak; azokból tételes intézmények ismertetésére s összehasonlító kritikájára fordítja tekintetét, valamint azon tényezők bonczolgatására, melyekből ez intézmények sajátlagos jellegüket merítik. Széles áttekintés, a részletek szorgalmas, pontos, gyakran igen fáradságos egybegyűjtése jellemzik ez előadásokat; míg alakjuk kerekdedsége és szabatosága, a tanár előadásában az országgyűlési szónok beszédeinek elegans formájával vetekedik.

Ha mint tanár s jelesen politikai tanár, nem az elméletből igyekszik igazolni a gyakorlatot, hanem a gyakorlat tapasztalatainak összevetéséből állapítani meg a legjobb elméletet, viszont általában mint jogásznak fő iránya: európai lábra helyezni igazságszolgáltatásunkat, a nélkül, hogy az idegen intézményeket egyszerűen átvenni s a történelmi fejlődést ignorálni akarná. Egy szóval egyike azoknak, a kiknél az elmélet karöltve jár a gyakorlattal, de az támaszkodik emerre s nem megfordítva.

Még egy tere van Szilágyi Dezső működésének, melyet említenünk kell. Mint tősgyökeres kálvinista, ő sem zárkozhatott el az egyházi igazgatásban való részvétel követelményeitől. 1876-ban a dunameléki hely. hiv. egyházkerület azzal tisztelte meg, hogy Polgár Mihály helyére egyházkerületi világi főjegyzőnek választotta. Ő elfogadta a megiszteltetést, a vele járó kötelezettségekkel, s kitűnő tollát és éles bonczoló s vitázó esztét a protestáns autonomia szolgálatában is ép úgy érvényesíti, mint minden más téren, hol az eddig igénybe vétetett.

A jogász-gyűléseken, hol jogi elvek megvitatása s alkalmazása szokott tárgyalatni, szintén egyik első rangú tekintély, a kinek véleménye rendszeresen döntő súlyal esik a mérlegbe.

Legújabbban a képviselőház május 9-ki ülésében tartott nagyhatású beszédet a népgyűléseket korlátozó miniszteri rendelet ellen, s tett arra nézve indítványt is, megnyitván ezzel egy nevezetes parlamenti vitát.

Szilágyi a szellemi munka embere, a szó legszűkebb értelmében. A tollnál jobban szereti az élő szót. Inkább szeret olvasni, tanulni, gondolkozni, tárgyalni és vitatni — mint írni. Azért mindig inkább lesz a parlamentben debatter, az egyetemen előadó s általában mindenütt inkább kíván az eszmék tisztázására vitatkozás útján hatni — mint a tanok formulázásában venni részt. Egyébiránt életének java része még előtte áll, s a végső ítéletet működéséről valószínűleg még soká lesz alkalmunk összegézni.

Hajnali harangszó.

A homály oszlik; im közelget Kelet felől a fénykirály; Apró csillagok sápadoznak Már legelső sugárinál. Biborban usznak napkeletnek A szertefoszló fellegek; Piroslík már a bércek orma; Ébredjétek, ébredjétek!

A lángpallos csak egyet villant S lesujtja már az éjszakát; Az árnyas völgybe menekülve Harezolja még a végesatát. Kik annyit hoztak remegésbe, Eltűntek a kísértetek; A vak sötétség szertépeve: Ébredjétek, ébredjétek!

A lég megtisztult; lenge szárnya Illatot hordoz szerzetészt; Örömkönyvekben fürdik a táj, Fölvette szép gyöngyös mézét. Hegy és völgy néma áhitattal Ünnepi szint öltenek; Nehéz álomból ébred a föld: Ébredjétek, ébredjétek!

Ébredjétek, — már a vidéket Tiszta harangszó rezgi át, Az igazak nagy istenéhez Mondjátok egy forró imát. Az igazság ósvényin járván, Ott lesz mindig mellettetek; Munkára fel, mert jó a nappal, Ébredjétek, ébredjétek!

Pap Kálmán.

Pusztai találkozás.

Elbeszélés.

Irta **Baksay Sándor.**

VI.

(Folytatás.)

Oh te jámbor Máté! És még csak szokott fájni a szived az emberiség szenvedései miatt, és vérezni egy-egy elhagyott gyermek sorsán, holott nincs az az égi madár, a ki a te kiterjesztett szárnyaid alá kívánkozniék. Hogy becézéd, hogy simogatód őket, hogy megfordeted szavaid mézében a kit előltól találsz, az persze tesszik nekik: de rád nem meri magát bízni senki, hiszen magadnak sincs miből élni. Az a leány téged szeret, mint leány szeret, rád bízná magát és menne veled világtalan világig; még cipőidét is fényesen tartaná, fényesebben mint Józsikát; de Józsikát nem meri rád bízni, hogy majd abból te embert faragsz, sem pedig Milikéjét nem meri kitenni annak az arkadiai boldogságnak, mely abban állana, hogy a te préceptor-nak való bárányaidból a legpákosztosabbiknak napról-napra friss koszorukat aggasson a birkafejére. — Egy gróf megirigyelhetné azt a szerencsét, melyben te azokat az árvákat részesítenéd — napról-napra fejlesztvén értelmüket, képezvén erkölcsüket, erősítvén hitüket a gondviselő Istenben; de neki nincs bátorsága, — vagy talán több a józansága, hogysem testvérei jövőjének a pusztai homokjában és magányában merné letenni alapját. — Ne kárhoztasd; igazat mondott, mikor azt írta, hogy marad az ő szegény kis árváinak és az ő jó öreg rokonainak szolgálója.

Légy gyakorlatibb kissé. Az a sok bárány (bizony nem válogatták ám neked a javát) mind elpusztul harmadnapra, ha te

akarsz lenni a juhászuk. Hivásd Lőcs Jónás uramat és számold át neki. Ha te ugy gondot viselsz az ő lelkére, mint ő a te bárányaidra, akkor Jónás gazdának jó dolga lesz a más világon. A libákat is add ki felőlől valami kertésznek, legalább haláluk nem a te lelketed fogja terhelni.

Azután tarts vizsgálatot málna-ládáid fölött. Ezek a te hajódnak roncsai. Nem lehet-e belőlük egy kis ladikot ábdálni össze, melyen a sik tengerre kivetődhetné? Mert Európa igen messze van. Mindenekelőtt pedig ne feledd, hogy közelget a május elseje, és a legények már holnap kezdik vagdálni a májusiának való sudarokat, melyeknek hegyébe nyárfalomb lesz erősítve, felékesítve piros kendőkkel és sárga szalagokkal, ugy lesznek leállítva a lány ablaka elé éjnek évadján. Eredj te is; kötézz össze három-négy póznát, szegezz a tetejébe egy széles deszkát és ird rá: *Ferte opem misero Robinsoni.* Állisd fel azt a Nyöszörgő halmon, hogy a ki deakult tud, el ne olvassa. Mert ez a te május-fád.

Robinsonabb vagy Robinsonnál. Mert Robinson magára volt ugyan hagyatva, és épen ugy maga kereste magának a bajt, mint te: de utóljára is ő ura volt annak a világnak, a melybe jutott: te pedig a világ kellő közepén (mert nem Kőj a világ közepe, hanem Kondor) vagy elszigetelve, a mint csak ember elszigetelve lehet. Köröskörül rakott tanyák füstölgő kéményei hirdetik, hogy mindenütt vidám tűz pattog a tűzhelyen, asztal készül a házban, melyet boldog háznép ül körül; s a hol így nincs is, ott is van élet; káromkodó béresek, nyafogó gyerekek, patvarkodó feleség, és jámbor gazda, a ki ürügyet keres, hogy beköthessen az asszonyba, s legyen oka a házi kereszt elől Dávid zsidó barátságos levélszínje alá menekülni.

Neked mindebből az örömből csak annyit jut, hogy holnap vagy holnapután valami alkalmatosságon sorba látogatód ezeket a tanyákat és majorokat. Mindenütt töltess öt percnyit időt, azután mégy tovább, mind a hetven nemzetes és tekintetes urnál sorba tevén a disz-látogatást.

Ha ezen tustestél, akkor vesd kezedet az eke szarvára, és tőbbet hátra ne nézz. Pamlagjára dől, s tovább folytatta szomorú elmélkedéseit. A közeli koresmából át dörmögött hozzá a bőgő hangja. Egész éjjelig folytást azt zugta fülébe: Robinson, Robinson, Robinson . . .

Reggel felé elszenderedett, de csakhamar felébredt. A kelő nap első sugara szemébe süttött, arra ébredt fel.

Az ébredő ember első dolga szennlét tartani tegnapi gondolatai fölött. Ő is csakhamar megtalálta a fonál végét, melyre néhány fekete gyöngyöt fűzött tegnap. Ott következtek egymásután „Robinson“, „Májusfa“, „Ferte opem“, azután a Junda levele, a visszaküldött gyűrű, azután multjának az a nagy széles tengere, melyen az ő kincsekkel megterhelt hajója a kondori zátonyra vetődött ki.

Azután az a késő bánat, melylyel megbánta a mit cselekedett, mely első éjszakáját ezen a szigeten oly gyötrelmessé tette.

Nem jobb volna-e egyszerre mindenkét véget vetni?

Ez volt az utolsó gondolat, melyre tegnapról emlékezett.

De minő más az ember lelke, mikor a keleti ablakán süet bele a nap!

Gyáva önkéntes! el akarsz szokni az őrhelyről, hová senki sem kényszerített? És miért? Csak azért, hogy egy leány, kiről azt hitted egyedül te tudod boldoggá tenni, nincs veled egy véleményen? Micsoda öklélő syllogismus ez? Ha vad-emberré lettél, ne keseregy európai kisasszony után. Ez volt az első gondolata reggel.

Fogta a gyűrűt, melyet Junda visszaküldött, s szépen felhuzta annak a gyöngyvirágosokornak a szárára, melyet Dina adott át a koszorúlányság foglalójával.

Ez tehát be van fejezve véglegesen. Ha a diszlatogatásból épségben hazakerülök, elkezdem az életet. — Lássuk csak.

Kezébe vette a naptárt és szemlét tartott a napok felett, melyik birna legajánlatosabb külsővel a diszlatogatásra. De azok a napok olyan bunfordi szemmel néztek rá, egyiknek sem jutott eszébe feltartani az ujját, hogy majd ő magára vállalja a bemutatás tisztét.

Hanem az ember, mikor vademberré lesz, első kötelessége magát lehetőleg ravaszszá idomítani, mert miképen védekezhetné különben az elemek és a hozzá hasonló vadak ellen sikerrel.

A naptár tanulmányozása közben Dombay egyenes lelkén is talált egy kis hasadékot a ravaszság. Egy kis ártatlan ravaszság.

Unalmas história biz az egész látogatási parádé, mondá, kedvetlenül tovább forgatva a naptárt, s olvasgatva a jámbor adomákat, míg végre azokat is megtanulta és a vásárookra került a sor. Aba, Abony, Ada és a többi.

Mert egy vadembernek semmi sem áll annyira érdekében, mint azt tudni, hol mikor lesz vásár.

Kérem, ez nem tréfa. Mert lám Dombay a tudományoszomjnak épen ez a neme segíti ki zavarából.

„Füzfár. Quasimodo vasárnap.“ Így mondja a kalendárium.

Quasimodo vasárnap; hiszen ez a legközelebbi vasárnap; akkor Füzfáron országos vásár lesz, és a füzfári vásárra Kondorról bezarándokol minden ember, a kinek lelke, lába vagy lova van. Ez lesz a legalalmasabb nap az én látogatásomra. Oh te quasimodo! Hogy nem tudtál rám kiáltani!

Jól számított. Mert quasimodo vasárnapja reggelén a zászló-jeladásra csak Lábán János jelent meg az isteniszteleten gyermekeivel. Nem győzte csóválni a fejét a világ romlottságán, mely egy hivságos vásárt többre becsül egy szép énekél.

Mely boldog, a ki jól és igazán él!

Elénekelgették a szép éneket. Lábán Jánosnak jól esett tapasztalni, hogy az új tiszteletes csak ugy tudja könyv nélkül mint ő. Igazán tudós ember. Csak ugy prédikál ő neki egy magának, mintha az egész husvéti közönség jelen volna. Husz krajczárt vetett a perselybe örömben, holott husvétkor csak tíz tellett a buzgóságból.

Isteni tisztelet után felkérte Dombay, hogy hordozná őt meg a tanyákon sorban, mert látogatásokat akar tenni, mit Lábán János meg is ajánlott egy kis fejkvarás után, — mert ugymond — ez a csősznek volna a kötelessége. A legatust is az szokta vezetni az urakhoz.

Sorba vették a tanyákat. Dombay nem győzte magasztalni a maga életrealóságát. Áldotta Füzfárt és

a quasimodo vasárnapot, hogy a nehéz tisztet így megkönnyítették neki. Sehoh senkit nem talált otthon. Egy-egy éltés cseléd jött ki eléje, annak átadta névjegyét és sajnálkozva hajtatott tovább a keskeny sinű juhász-kocsin.

Csak egyet nem vett számba. Tudniillik, hogy a kisasszonyokat nem szokták vásárra vinni, mert ott nem szokás divatcikkeket venni, hanem edényeket, ahhoz pedig jobban ért a mama, mint a kisasszony.

Ámbárék számára is készen tartotta már névjegyét, mikor a kocsi a komondorok tiltakozása daczára bepördült s a tornác előtt megállapodott: de csak vissza kellett a névjegyét csusztatni a zsebbe még leszállás előtt, mert a tornáczon Dina vidám alakja jelent meg, mosolygó örömmel fogadva a kedves vendéget.

Belépett a leány után a házba. Dina Márton bacsit is leparancsolta, s az ember-séges birkás készséggel szót is fogadott. Ritkaság az ilyen emberséges leányzó, a ki megadja az embernek a becsületet nevét. Mint tudjuk Lábán Jánosnak Uherszko Márton volt a becsület neve.

A tiszta szobában foglaltak helyet. A tágas kertre nyíló két ablak közötti kanapé előtt csinos salon-asztalka, az asztalka közepén egy pohárban élő friss virágosok, s a virágosok körül az asztalon keregett rendtelenségben diszkótésű könyvek. Tompa Olajág-a, Tompa Virágregéi, Andersen meséi, Virágok a legjelesebb magyar költők válogatott műveiből, — Kis nemzeti lant és egyéb gyémántkiadású könyvecskék. Irodalmi bábnai egy kis leánynak, a ki szeret olvasni, s a kinek apja bir is érzékkel az ilyen fényüzési cikkek szükségére iránt: de nem annyira tékozló, hogy nagyobb összegeket merne befektetni valamely „összes művekbe.“ Mert bárha Lőrincz ur Vörösmartyval nőtt fel és Petőfivel erősödött meg: de Petőfi nem adja alább magát egy kila buzánál, Vörösmarty pedig két mérő zabot ráadásul. — Aztán nem is leánynak való a Petőfi.

Rövid beszélgetés után Dina felkelt, kinyitotta szekrénye ajtaját, s egy szép gazdag fehér koszorut vett elő s fejére tette.

— Nézze Dombay ur, én már készen vagyok a koszorummal: mikor teszem én ezt fel?

— Majd mikor mirtuszt is fűzünk a fehér virágokhoz kedves Dina, a mikor én kegyedet szívem szerént meg akarom áldani. Isten nevében.

— Hogyhogy kérem! Csak nem utasított vissza menyasszonya?

— De igen; — engem. — Tudja kegyed mit neveznek kosárnak?

— Kosárnak? Ó az a csuf Junda!

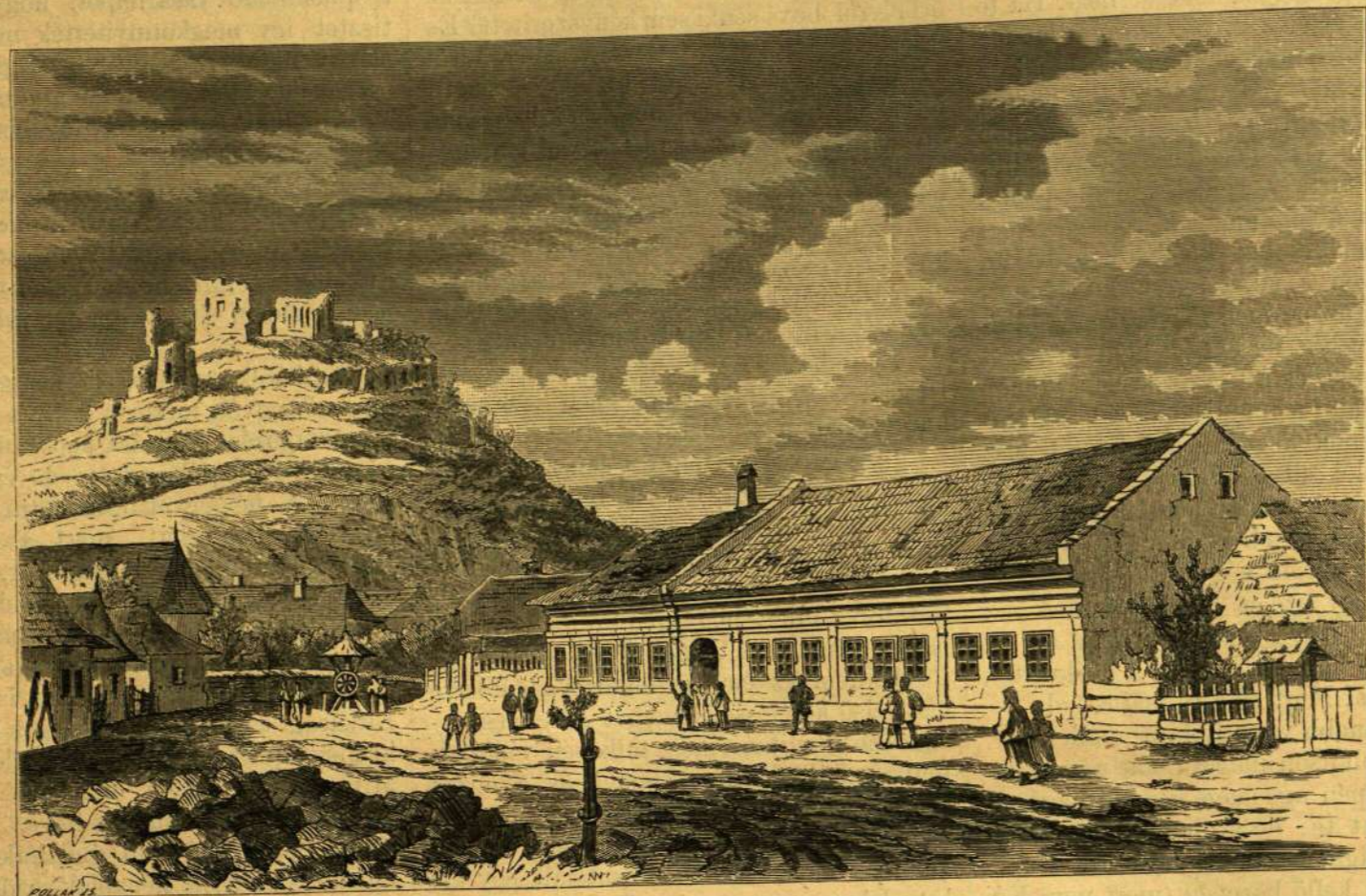
— Ne bántsa kegyed. Én voltam az esztelen, mikor azt kívántam tőle, hogy osztozzék az én pusztai sorsomban.

— Hát mi kifogása van a mi pusztánk ellen?

— Alapos, melyet én is helyeslek, s ha elmondanám, kegyed is helyeselné. Elég az hozzá, hogy a kegyed ajándéka kárba veszett, s én kénytelen vagyok azt visszaadni. — Habár hervadottan is.

— Nem, nem; — nem fogadom vissza, felelt a leány, én azt a kegyed menyasszonyának szántam, s azénak kell lenni. Csak én beszélhetnék azzal a Jundával!

DÉVAI ÁLLAMI RÉALISKOLA. — ÉDER GÉZA RAJZA UTÁN.

— Az már nem változtatna a dolgon, — szolt elmélázva Dombay, — s a kegyed ajándékának nem lesz gazdája.

— De azért nem veti ki Dombay ur ugy-é? Majd meglássa, meglesz a gazda. Igérje meg hogy megörzi mindaddig, míg menyasszonyának nem adja.

— Ezt könnyű megígérni, ha kegyednek kedvére van, — felelt Dombay; s bu-

esut vett a lányától, a ki kísérte vendégét, s midőn a koci kigördült az udvarból, visszament szobáckájába és összetette kezeit.

Oh az a csuf Junda. Az az ostoba Junda.

Dombay azután még folytatta, s be is végezte látogatásait. Sehol sem kellett a névjegyeket személyével helyettesíteni.

A korcsmát utoljára hagyta. Ott sem találta a kit keresett, s a bérlőnével váltott néhány barátságos szó után alkonyat felé hazatért.

A tornáczon üldögélve találta Dávidot.

Tudniillik a zsidót, és nem Dávid urat. Oh Dávid ur, mint a ki jól végezte dolgát, pihen, s nagyokat nevet magában a sze-

UTCZAI ZAVARGÁS SZASSZULICS VÉRA KOCSIJA KÖRÜL SZENT-PÉTERVÁROTT.

INDIAI ANGOL KATONÁK EURÓPÁBAN: A SI. BENGÁLIAI EZREDBŐL.

AZ ANGOL TARTALÉKOSOK BEHÍVÁSA SKÓCZIÁBAN.

rencsés ötleten, melylyel lefozta a bárgyu tarhalmiakat, s embert hozott Kondorra. Ő tette Kondort ekklézsiává; csak az fáj neki, hogy nem dicsekedhetik vele. Egész furfangja titok.

A bérlő felkelt tiszteletteljesen köszönt az érkező lelkésznek.

— Ha terhére nem vagyok önnek, átléptem mint szomszédhoz illik, — meg-

látogatni a szomszédot. — Uj embernek, magános embernek sok mindenre van szüksége, s ha egyéb nem, egy jó szó is jól esik.

— Szivesen felajánlom a miben szolgálataira lehetek.

Az ifju megrázta a zsidó kezét.

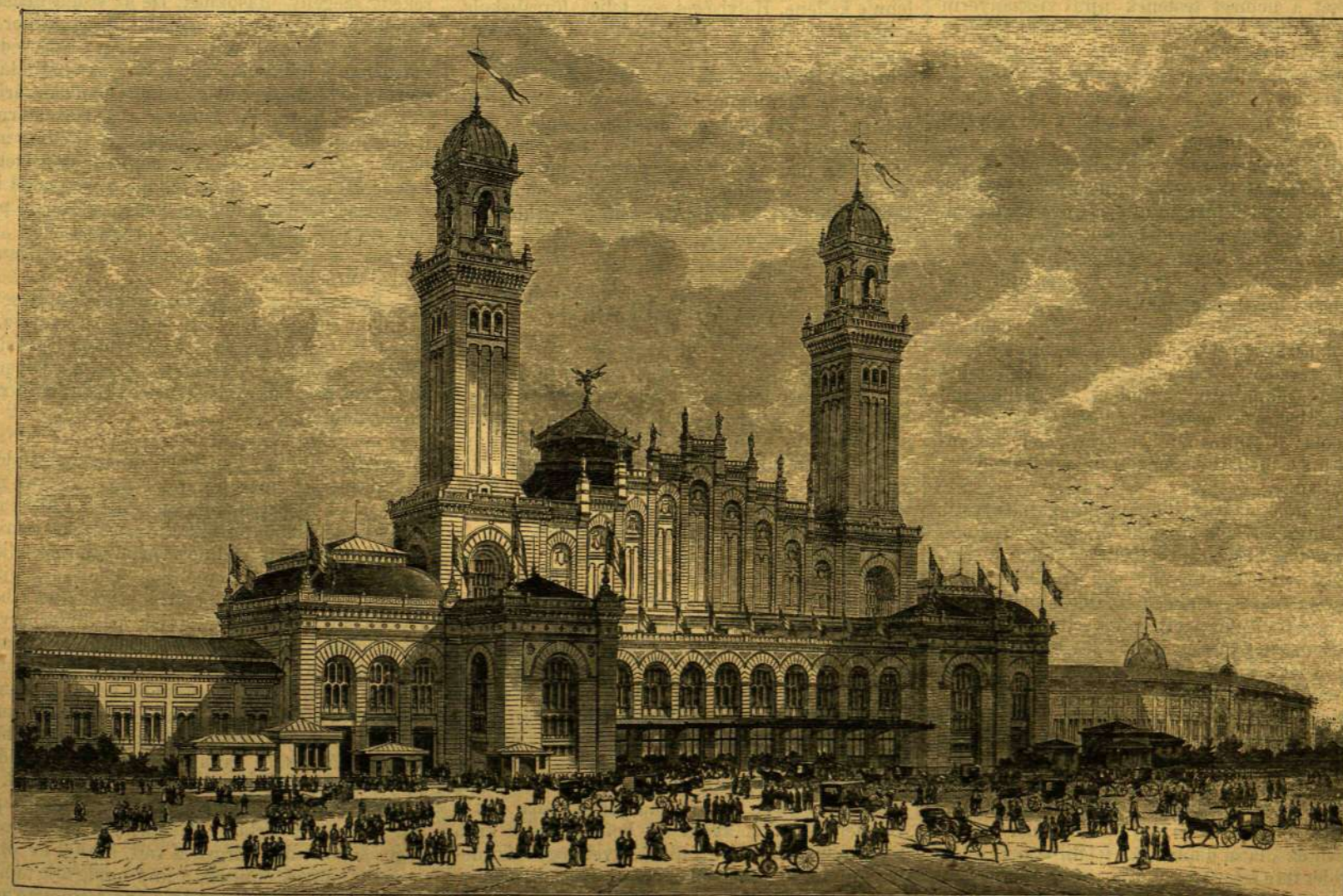
— Köszönöm szomszéd ur! már az ajánlat is nagy szivesség, mit én hasonló

ajánlattal viszonzok, bár tudom, hogy a kölcsönben én nyerek. Most mindjárt első lélekzetre is két kérésem van.

— Előre is tartsa ön teljesítettnek.

— Egyik az, hogy küldje fel holnap gyermekeit. Megkezdem a tanítást, mert unom a tétlenséget.

— Ön vesződnek az én gyermekeimmel? Én ezt a dolgot tréfára vettem. Kez-

PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS. — A TROCADERO-PALOTA. (A „PLACE DU ROI-DE-ROME“ FELŐLI HOMLOKZAT.)

dődik a nyár, s ilyenkor lehetetlen a rendszeres iskoláztatás.

— A ki itt lesz, tanul. Ön — tudom, becsüli a tanítás hasznát, — azért kérem küldje a gyerekeket.

— No ez szép kérés öntől, mely engem tesz önnek adósává. Remélem a másik ellenkező természetű lesz.

— Igen, mondá az ifju. Látnom ön a pusztának mindenese, s önnél kapható mindaz, a miért városban tiz üzletet kell befutni. Adjon ön nekem deszkát és léceket, a mennyire szükségem van, — jutányos áron — s törlesztésre.

— Szivesen uram, a mennyi kell. De szabad kérdenem mi czélra?

— Ezt a hajlékot lepadoltatni, téli ablakokkal a tisztaságesebb ajtókkal ellátni s az iskolateremben egy olyan, a milyen katedrát felállítani,

— Nem jobb volna, ha rám bizná ön az elkészítetést, én az asztalossal olcsóbban tudnék alkudni.

— Az asztalossal már megvan az alku, csak deszka kell hozzá.

Dávid megérte a deszkákat s távozott.

(Folyt. követték.)

A dévai állami reáliskola.

A hunyadmezei elöláhosodott magyarok visszamagyarodásának ügye közelebbről nagyon felkeltette a közérdeklődést. Társadalmi mozgalom indult meg annak előmozdítására; gyűjtesek történetek, melyeknek a viszonyokhoz aránylag elég szép eredménye legjobban mutatja a közelismerést a kitűzött nemzeti czél iránt. Az irodalom is meghozta e czélra a maga fillérét: a Hunyadi-Album legjobb írónak tetemes részének közreműködésével jött létre s csinos anyagi sikerrel is koronázta a vállalkozást. Azt hiszük, nem valóhatlan kizárólagos és túlzó nemzeti ségi, vagy a mint mondani szokás, chauvinistikus törekvéssel, mikor kedvezőtlen viszonyok közt elzúllott s nyelvüket felejtett, de magyar eredeteket neveikben viselő s annak öntudatával is bíró feleinket a nemzet testének újra visszanyerni buzgókodunk. A magyar, mióta e földet lakja és bírja majdnem ezer éves állami léte alatt, nem csak erőszakosan magyarosító s hódító politikát nem követett soha, de fájdalom épen az ellenkező tulságba, a nyelve s nemzeti fölönye iránti közönyösség bűnében leledzett, s elhódítani hagyta fájának ezereit és százazereit az idegen nemzetiségek által, melyek mindegyike nagyobb felolvasztó erővel bírt, mint ő, az uralkodó népfaj! De ha későn is, jobb mint soha, ideje felébrednünk e részben is s megmentenünk, részét legalább annak, a mi apánk s a magunk gondatlansága miatt már-már elveszett.

Hogy e jogos nemzeti törekvést nem az erőszak eszközeivel lehet elérni, magától értődik. E részben a társadalom s az iskola tehet legtöbbet, mondhatnók mindent. A társadalom, csendes, békés hatásával s a jótékony utján. Az iskola: a tanítás által, a gyermekek magyarosítása s a mellett a nemzeti művelődés terjesztése útján.

Mióta a magyar állam ismét kezébe vette sorsa intézését, sok történet országzerte általában a népevelés s az iskoláztatás terén. A népoktatási (1868-iki) törvény egy szakasza pedig egyenesen azért rendelkezik állami népiszkolák felállítását, hogy ott, a hol sem község, sem felekezeti nem képes jó iskolát tartani, holott az állam érdeke azt követelné, állami költségen állíttassék ilyen. Önként értetik, hogy állami iskolában a tanítás nyelve csak a magyar lehet; s ez a leghatalmasabb, a mellett a legjogosabb eszköz a magyarságnak a műveltség útján való békés terjesztésére. S Hunyad megye, épen azon megyék egyike, melyekben a népoktatás ügye a leghátrább állott, volt egyike azoknak is, melyekben az állami népiszkolák felállításának a legnagyobb tere lehetett.

De a hunyadmezei magyar értelmiség hamar átlátta azt is, hogy népiszkolák felállításával

még csak alapja van megvetve a nemzeti művelődés terjesztésének, s jelesen az elöláhosodott magyarság visszamagyarításának. S azért már 1871-ben kérte Pauler, akkori közoktatási miniszter egy középtanoda — jelesen a vidék szükségének leginkább megfelelő reáliskola felállítására, kötelezven részéről magát a megye is, hogy az iskolahelyiség alapjaira, tíz éven át, adóforintonként két krajczárral adóztatja meg magát. Pauler miniszter nemcsak a legnagyobb örömmel fogadta a megye közönségének e hazafias ajánlatát, de legott felismervén a közművelődési szükséglet mellett mutatkozó állami s nemzeti érdek fontosságát is, rögtön intézkedett egy alreál-iskola megnyitására, s azt azon évben még, egy igazgató s két rendes tanár ki nevezésével életbe is léptette.

1871. október 4-kén, épen Ő felsége a király neve napján nyitott meg, igénytelen bérhelyiségében, a dévai reál-iskola; vagy előbb csak 23 növendékkel. Attól kezdve az osztályok évről-évre szaporították, s a most már hét osztályú iskola a jövő tanévre már teljes fő-reáliskolává női ki magát.

A kezdő intézetnek azonban folyvást nagy nehézségekkel kelle küzdenie. Mindjárt 1873-ban a megye területén fekvő kincstári urodalom miatt anyagilag érdeklét pénzügyminiszterium a megye által önkéntesen vállalt két krajczáros önmegadózatás beszüntetését eszközölte ki. E sajnos intézkedés bénító hatását ellensúlyozá ugyan pár évre a megye közönségének és tisztái karának eléggé nem méltányolható buzgósága. Valódi erőfeszítéssel gyűjtöttek össze minden behajtható fillért, mignem annyira sikerült menni, hogy az addigi bérházat megvásárolva, azt 1875. nyarán három tanteremmel és egy rajzteremmel meg bővítve, az iskola tulajdonánál véglegesen biztosították.

Nem csekélyebb következtetés mozzanat, az időközben szintén megfelelőleg szaporított tanári testület buzgókodása által létrehozott „ifjúsági segélyező egyesület”, mely a szegényebb sorsú növendékek tanulmányait biztosítja, melyhez a hunyadmezei magyarság s általában a közművelődés nemes lelkü előmozdítója, gr. Kún Kocsárd ezer forint tőkével, a közoktatási kormány szintén ugyanannyi adományával járult, s Déva és Hunyadvármegye lelkes magyar hölgyei gyűjtéssel, hangversenyekkel s egyéb előadásokkal eszközölték az alap növekedését.

Rajzunk a dévai reáliskola épületét mutatja: a mint a várom- és erdő-koszorúja dévai hegy aljában áll. Fájdalom nem úgy, a mint még lennie kellene. Helyiségei egy teljes főreáliskola szükségéhez képest elégtelenek s különben sem megfelelőek. Jó hogy van, de vajha még jobb lehetne. Bizunk azonban közoktatási kormányunk és a törvényhozás bölcsességében és hazafiasságában, bizunk magának a megyének is nem lankadó buzgalomában s áldozatkész tevékenységében, hogy hazánk egyik végvidékén, hol a nemzetiség és közműveltség egyaránt támogatást kíván s követel, az áldozatot sem fogják kímélni, annak együttes felvirágoztatására!

A vaspálya.

II.

A messze láthatárig elhuzódó egyenes vonalban terjed a töltés: azon a vágány szép tisztára söpörve, s míg a köröskörül elterülő vidéket a hó fehér leple borítja, mint egy sötét szalagnak látszik a vonal mente, egy-egy csomót képezve rajta az itt-ott emelkedő kis házikók, melyekben a pályáőr és családja tölti egyhangú életét.

A pályáörnek kötelességében áll a vonalat a mennyiszter csak lehetséges, bejárni, a legkevésbé, hogy ezt naponként négyezer és pedig kétszer nappal, kétszer éjjel teljesítse.

Ily örjáratról tért vissza éj most is az ő s ott melegedett a kályha közelében, miközben gondos felelőse egy kis enni valóval kedveskedett neki, mert hiába, négyezer napjában megjárni azt az ugyis elég hosszú vonalat, bizony nem csekélység s a közben megjő az embernek az étvágya is. Jól esik az ily egyedül élő embernek, ha olykor valakit kis házikójába vet a véletlen. Most is akadt egy betérő utas, a kit a szegény pályáőr melege üdülőhelylyel, egy kis meleg főtől s jóízű beszéddel oly szivesen lát el.

— Hja uram, mikor még e vidéken a pályának híre sem volt, mikor még nem is tudta

mindenki, hogy itt vasut készül, hanem csak az országgyűlésen az urak meg talán mi, a kik a pályát kitűztük s a legszükségesebb előmunkálatokat végeztük: akkor bizony elég vészelynek meg kellemetlenségnek voltunk kitéve, főleg télen, mikor a mérnök ur a nagy hó miatt térd-föld felül erő bagaria csizmában, egyik sebében hat csövű revolverrel, a kezében pedig ólmos füttykössel dolgozott velünk együtt kint a szabadban, nehogy az itt-ott ránk támadó farkasok szétszakgassanak. Pedig jött egy pár ilyen koma elég gyakran, csak hogy becsülettel fogadtuk őket mindig, s nem egy ott is hagyta ám a fogát. Máskor meg oly vidéken jártunk, hogy órajárásnyira sem kaphattunk egy falat rágivalót. Ilyenkor mi segítettük ki rendesen a mérnök urat, a ki nem gondoskodott eléggé az elemőzsiáról s adtuk neki is a szalonánkából; vagy néha, ha bevetődöttünk egy olyan ideiglenesen felállított pályáörházhoz, egy kis tea meg egy pár légy tojás volt a mérnök urunknak az ebédje; s azért mégis mindig jó kedvünk volt. Csak egyszer emlékszem, hogy neki busultuk magunkat valamennyien. Már jó ideje dolgoztunk egy vonalon, mikor a mérnök ur furatásokat eszközöltetett. Tetszik tudni, az azért van, hogy a talajnak az állapotát és minőségét meg tudja. Hát bizony kisült, hogy rossz helyen járunk, mert az a talaj ott nagyon csalékony porteká volt, olyan mint az asszony meg az ángolna, csuszamlós, s ha a pálya ott épült volna, pár év múlva a vonatok által előidézett megzakodtatások, s a rossz időjárás miatt helyenkint hegycsuszamlástól kellett volna tartani, a mi legnagyobb szerencsétlenségeknek is lehet okozója. Így aztán nagy bosszankodásunkra a megkezdett munka abbamaradt s nagy kerülőn kellett a czélbavett állomáshoz közelednünk.

S mikor aztán elkezdődött a tulajdonképi építkezés, akkor gyűlt meg csak a bajunk; mert ne higgye ám az ur, hogy mindenütt csak olyan töltések vannak, mint itt, mert bizony sok helyütt bevágásokat kellett tennünk a sziklába, más helyütt meg, a hol már nagyon is élénk tornyosodott a meredek kőszirt, ott bele furtunk abba s alaguton át jöttünk ki a másik oldalán. Ismét más helyen, nem igen lehetné a hegyet átfúrni, a völgyben szaladó patak mentét követeve a pályatesztet, mintegy odapasztottunk a meredek sziklához, mint fészket a fecske az eresz alá; ilyenkor jobbról a susterőg, zuhogó ár, balról a megközelíthetetlen s megmászhatatlan kőfal fejeget; ha aztán a vonatot az ily helyen éri utól valami vészely, akkor jaj a vagonokba rekedt szegény utasoknak. De az vonta magára mindig a legnagyobb bánulatomat, mikor a milyen széles csak az egész völgy, azt szédítő magasan áthidalat, vagy a hol ez az áthidalás nagyon is sokba került volna, ott e hidakat óriási töltésekkel pótoljuk. Multkor a szakaszmérnök úrtól megtudám, hogy a legújabb időkben már nem is igen használják e roppant összegbe kerülő áthidalást, hanem inkább a völgyeket keresztülszelő töltéseket, melyeken azonban, például utaknál vagy patakok keresztelésénél „át-ereszek” készülnek. Ez a neme az áthidalásnak sokkal olcsóbb.

Persze hogy egyszerű a hidak építése is, s mikor sokszor magam is dolgoztam rajta, el sem hihettem, hogy az a szédítő magasan fejem fölött elhuzódó vasszerkezet, melynek a két parton kívül más támasztéka nem volt, rögtön rám ne szakadjon.

— Pedig lássa barátom, szakítá itt félbe az elbeszélőt vendége, egy fiatal tanár, az a hidépítési mesterség már oly régi, hogy bizony már 1600 évvel Krisztus születése előtt is tudták azt. Ékalaku kövekkel állították össze ezeket a hidakat. Memphisben Amunoth sirjaiban már félkör-alaku boltzatokat emeltek. Théba sirjaiban pedig elliptikus, tudja olyan tojásdad alakú bolt-hajtásokat talál. A rómaiak majdnem ugyanazon fókán álltak az építkezési tökélynek, mint a jelenkor építőmesterei, s hidai, a miket építettek, még mai napig is épésben vannak; s mit a egyszerű építkezések romjai beszélnek s megőrzik az utókor számára, az mindannyi bizonyítéka és szólt tanuja nemcsak a hajdani fénynek és nagyságnak, de a műveltségnek és szorgalomnak is, melylyel az utókorak jó példát adva elől jártak. Hidépítvényeik merész- sége közmondás tárgyává vált, s 2000 év óta, a mikor e művek épültek, a mai napig alig tapasztalunk valami tetemes haladást. A Spoleto mellett Nagy Teodorik által 500-ban Krisztus után

épült viaduct (vezeték), mely 93 méter magas s 250 méter hosszú, továbbá a Pombal marquis alatt Lissabonban 1775-ben épült aqueduct (vizvezeték) minden újabb vasuti építményt felül-mul nagyszerű merészessége által.

— Éjnye, hogy az ur ezeket mind olyan jól tudja, érti; akár mint a mi szakaszmérnökünk, mikor elkezd mesélni, miket építettek Párisban meg Londonban, a hol ő is járt; azt mondja, hogy Londonban a vasutak nem is a föld felszínén vonulnak el, hanem a város utcaí alatt, a mit azonban nem igen akarok elhinni; azt is hihetlennék találok, a mit szintén elmesélt nem egyszer, hogy Amerikában meg a vasut a város házái meg tornyai fölött vonul el a magasban, fent a levegőben, a hol csak a madár szokott járni; meg hogy vannak ott olyan vasutak, a mik csak egyetlenegy sinen járnak s azért még se fordulnak fel. Uram fia! már az ilyeneket, habár magam is vasuti ember vagyok, mégis alig hihetem el. Meg is kérdeztem azután tőle, hogy hát milyen az a vasuti kocsi, a melyik azon az egy sinen jár? Megmagyarázta azután, hogy az épen olyan, mint a malomból haza járó számar, melynek a hátáról jobbról is meg balról is egyegy része a száknak fityeg alá; ugy annak a vasutnak is a kocsijai a sin jobb- és baloldalán függnek alá s egymást egyensúlyban tartják, azért nem fordulhatnak föl. De hát utóvégre még az ilyeneket is elhitheti az ember, mikor még a sziklát is átvájja, a legnagyobb mélységeket is áthidalja.

— De ime már nemsokára megérkezik a vonat s én még mindig itt fecsegek; meg kell járnom ismét a vonalat, s ha nem restelik az urak, velem jöhetnek. Nem régebben újból meg kellett kavi-csokkal raknunk az egész pályarészt, s egy pár rothadásnak induló talpfit is kiesereltünk, most tehát csak kisebb-szerű tatarozások fordulnak elő. Az ily kisebb hibákat bizony mindig magamnak kell kiigazítanom s azért, a mint most is látja az ur, csavarkalocs, sinszgek és kalapácson kívül bizony kézi jelző eszközeim és a durrantyu mindig nálam vannak; ha pedig oly akadályok támadnak, melyeket én magam vagy a szomszéd örök segélyével el nem háríthatok, a veszélyes pályarészt előlről s hátulról a megsabott jelzésekkel azonnal fedeznem kell a szerint, hogy az illető részen csak lassan szabad-e közlekedni a vonatonak vagy pedig épen meg kell állítani.

Megindultak a vonal mentén s valóban helyes is volt, hogy a pályáőr megjárta még egyszer ez utat, mert egy pár munkás, ki ott dolgozott a pályateszten, ép azon a vágányon helyezte el a pályakocsit, amelyben a szükséges szerzőköt s főleg a jócska nagyságu talpfitakat számként magukkal hordani a munkások, — mely a jövő vonat számára fentartandó lett volna; ki is kapott e hanyagságot a munkavezető őt, ugy isten igazában. Hozzáfogtak aztán négyen s a tolokát szépen kidobták a simból.

Épen jókor, mert ott a távolban villogott, este felé járván már az idő, az „ördög lovát”-nak két tüzes, vérpirosan izzó szeme és sisteregye, zakatolva, mint a villám, elrobbogott mellettük a mozdony, s utána a személykocsik s teherkocsik véghetetlen hosszú sora, s még csak az utolsó kocsi el nem haladt, a pálya két oldalán fesszenen állottak pályáőr és munkások, sapkájukhoz emelt jöbball, kifejezven e mozdulatuk által, hogy „szabad a pálya”, „mehet a vonat”.

S míg a tanár, elbucszva az őrtől, haza felé tért, s még a pályáőr is, késő éjjel, haza vetődött, hogy pár órát ő is az álomnak szenteljen, fáradhatlanul haladt előre a hosszú vonat, pihenés nélkül folytatva útját, jelképeül az emberi észnek s tudományának, mely soha meg nem pihen, hanem halad előre a maga útján feltartoztatatlanul a tökély ezelőpontja felé.

Wachtel Károly.

TIZENÖTÉVES KAPITÁNY.

VERNE GYULA REGÉNYE.

ELSŐ RÉSZ. — TIZENKETTŐDIK FEJEZET.

Vihar.

Egy hétig ez esemény után, vagyis február 14-kétől 21-kéig, semmi nyugtalanság nem történt. Az északnyugati szél meglehetősen tartotta magát, s a „Vándor” elég gyorsan haladt — úgy hitték, a kellő irányban. Sand kapitány számítása

szerint már nem lehettek nagyon messze cél-joktól. Mostanában már napról-napra remélheték, hogy közelebb jutva az amerikai partokhoz, hajókkal fognak találkozni; de bár vigyázatuk folyvást éber volt, sehol hajónak semmi nyoma nem tűnt szemükbe. Ezen annál inkább esodálkoltak, mert Dick kapitány már kétszer, háromszor járt a tenger azon részén, melyen most is járni vélt, s az oceán itt soha sem volt oly elhagyott.

Ámde, a mit Sand Dick nem tudott, a „Vándor” jóval magasabb szélességi fok alatt, vagyis jóval délebbre járt tényleg, mint ő vélte. Egyik oka a tévedésnek az volt, mert a tengeri áramlatok, melyeknek sebessége s erejét nem volt képes megmérni, sokkal délebbre sodorták, mint gondolta, s a másik pedig, mert a bele esempészett vasdarab által meghamisított delectü nem helyesen mutatta az északot; s a másik delej, mint tudjuk, el levén romolva, a hibát nem volt mivel ellenőrizni. E miatt, míg azt hitte, folyvást keletnek halad, tulajdonképi délkeletnek haladtak.

Bár megfoghatatlan volt a tenger pusztasága, Dick sem bátorságát el nem vesztette, sem Weldonét biztatni meg nem színt. A derek nő, a fedélzetén ülve s ölébe fogva kis Jakabja fejét, nyugodtan hallgatta a fiatal kapitány érélyes biztatásait, s megbizott annak, ha nem tapasztaltságában, de érélyében és elhatározottságában.

Mert ha Dick tapasztalattal és elég tanulmányokkal bírt is, de bírt valódi tengerész-érzékekkel, mely a légsúlymért használata által támogatva, előre látta az idő bekövetkező változásait, s készen tartotta magát minden esélyre. Tudta, hogy

— ha huzamos szép idő után a légsúlymért gyorsan s folyvást esni kezd, esőre kell számítani; s minél később következik be mégis az eső, annál tartósabb is lesz;

— ha ellenben huzamos esőzés után a légsúlymért higanyszalpa emelkedik, szép időre számíthatnak és pedig annál tartósabbra, minél tovább várattott magára;

— ha az idő megváltozása rögtön következik be, nem is lesz tartós;

— ha a higanyszalpa lassan emelkedik, vagy száll — s az idő változás, melyet jelöl, bekövetkezik, de utána ismét megfordul a higanyszalpa s viszont szállani vagy emelkedni kezd, a változás sem lesz tartós;

— ha tavasszal vagy őszzel következik be a higanyszalpa esése: szelet, nyáron pedig vihart jelent; télen a szél változásait s azzal gyors olvadást jósol; ellenben, ha olvadás alatt a barometer fölfelé megy, havat várhatunk;

— a légsúlymért gyors hullámzásából idő-változásra következtetni nem lehet; ezt csak a lassu és folytonos emelkedés vagy esés mutatja biztosan.

Ime a légsúlymért (barometer) időjárásaitanak a főpontjai, s ezekben a fiatal Sand Dick egészen otthonos volt.

Am épen február 20-dika körül a barometer változásai élénken kezdték foglalkoztatni a fiatal tengerészt. Lassan, de folytonosan kezdett szállani a higanyszalpa, a mi esőt jelentett; s mivel az később, lehetőleg következtetni, hogy a nnál tartósabb lesz. Ugy de az év szakában az eső egyszersmind szelet, sőt vihart is hozhatott magával; s a lég, másodpercenként hatvan lábnyi, vagyis óránként harmincz tengeri mérföldnyi (57 1/2 kilométer) sebességgel menő mozgásig emelkedett. Ily kilátással szemben a vitorlákat biztosítani kellett, s a fiatal kapitány a csucs-vitorlákat és a köteleken levő két vitorla-sort be is huzatta; a mi, a máris erős szélben, nem csekély nehézséggel járó műtét volt. A legnagyobb erőfeszítéssel dolgoztak rajta: a négy fiatal néger s maga Sand kapitány is, míg az öreg Tamás a

kormányt őrizte. De mikor végrehajtották, a hajó érezhetőleg megkönnyebbedett s úgy látszott, a veszedelem el van hátrva.

A következő három nap (febr. 20., 21., 22.) folytán a szél ereje és iránya nem igen változott észrevehetőleg. A higanyszalpa a légsúlymértben folyvást alább szállt, s már a 28 hüv. és 7 tized alatt állott. Az ég folyvást borult és setét, nem is nyújtott semmi reményt a légmért s vele az idő jobbra fordultára.

Sand Dick nyugtalanokdni kezdett; a fedélzetet nem hagyta el; alig engedett magának pár órai nyugalmat; szive tele volt aggálylyal; 23-án a szél kissé csöndesedett; de nem lehetett bizni benne: s valóban, delután ismét erősbödött s a tenger még erősebben hullámozott.

Négy óra tájt Negro, a kit különben ritkán lehetett látni, feljött a fedélzetre, s a hajó orra felé lépdelt. Dingo valamely sarokban aludt, valószínűleg, mert nem ugatott mint szokott a szakács közeledtével. Ez némán állt, keresztbe font karokkal, szeméit a viharos tengerre s a felhős láthatárra függesztve. A tenger nagyobb hullámokat vetett, mint a mekkorákat a szél erejének tulajdonítani lehetett: a mi mindig annak a jele, hogy nagyobb vihart lehet várni; mintha a szelek a tenger mélyében volnának lekötözve s ott hánykódnának, hogy fölszabadítsák szörnyait. A tengerrel is nyugtalanították, fenyegetőbb volt az ég arca. A levegő felső rétegeiben gyorsabban rohantak a felhők, mint az alantabban, s rohantukban megelőzték eme-keket. A vihar oda fenn erősebben dühöngött, mint a tenger színén.

Negoro, vagy mert rettenthetetlen bátorság lakta szívet, vagy mert nem értett az idő jeleihez, egyáltalán érzéketlenné látszott az iránt, a mit látott. Csak rosszindulatú mosoly lebbent el ajkain. Mintha örülne inkább az idő ilyetén arcaának, mintsem félne tőle. Aztán néhány lépésön felhagott az árcobtól leesüggő kötélhágoson, hogy magasabbról tekinthessen szét; de ezt is csak hideg kíváncsiságból látszék tenni. Aztán ismét nyugodtan leszállt, s minden további szemlélődés nélkül visszament a hajó belsejébe.

De bármily fenyegető is volt a szél állapota általában: egy kedvező körülmény mégis járult hozzá, a mi biztatólag hatott a hajón levőkre. Az, hogy a szél iránya az amerikai partok felé hajította a hajót, ók legalább azt hitték — s minél erősebb a szél, annál gyorsabban közelítették általa cél-jokhoz. Ha a szél mostani ereje nem növekednék, a veszély csak akkor fogna bekövetkezni, ha a hajót a szárazhoz a kikötésre nem alkalmas ponton hajtaná.

Sand Dick e szempontból is igyekezett számba venni az eshetőségeket; ámbár, még az ő számítása szerint is távolabb voltak a száraztól, mintsem e tekintetben sürgetős volna az elhatározás.

A február 24-kétől március 9-kéig eltelt tizenhárom nap alatt a tenger s az ég arculata nem változott észrevehetőleg. Az ég folyvást sűrű felhőkkel volt borítva. A szél erőnké csöndesedni látszott, de csak hogy annál nagyobb erővel törjön ki ismét. Kétszer-háromszor a légmért emelkedni kezdett, de újra visszaesett, s e hullámzásai a szelek tartósságát s a vihar növekedését jelezték. Olykor a vihar egész erővel tört ki; a villám, kétszer-háromszor, egészen a hajó közelében csapott le a tengerbe; az eső omlott, mintha töltenék s a tenger kigőzölgés sűrű ködbe vonta az egész láthatárt. Néha órákig sem lehetett látni semmit, az irányt sem, merre haladnak. A hullámok iszonyun hanyták-vetették a hajót; s ámbár Weldonnek erős lélekkel türe a hanykódást, maga is, kis fia is valóban betegek voltak a viharok. Szerencsére Tamás s a többi néger érzéketlenné voltak a tengeri betegség

íránt, s folyvást segítségére lehetek a fiatal kapitánynak, a ki azt, magára nézve, föl sem vette, annyira meg volt szokva a tengeri élethez.

A „Vándor“, tetemesen megkevesbitett vitorlázatával, gyorsan röpült a szél szárnyán előre; s Sand kapitány érezte, hogy még kevesbiteni kell a vitorlákat, mert a hajó így is veszélyeztetve van; kivált ha, mint hitte, a part közel van. De erre, bármennyire éber volt a vigyázat, semmi jel nem mutatott még.

Márczius 9-kén reggel Dick a hajó orránál állt, figyelmesen pillantva maga elé. Mellette Weldon állt s gondolatban szemekkel kísérte a fiatal kapitány szemléldését.

— Mit sem látsz? — kérde.
— Mit sem, asszonyom; — felelt az ifju. — Ámbár, mintha a felhők ritkulnának kissé, a mint a szél megszaggatja.

— Szerinted pedig az amerikai part nem lehet már nagyon messze?

— Nem; s csodálom, hogy még sem lát-hatjuk.

WELDONNÉ NYUGODTAN HALLGATTA DICK BIZTATÁSAIT.

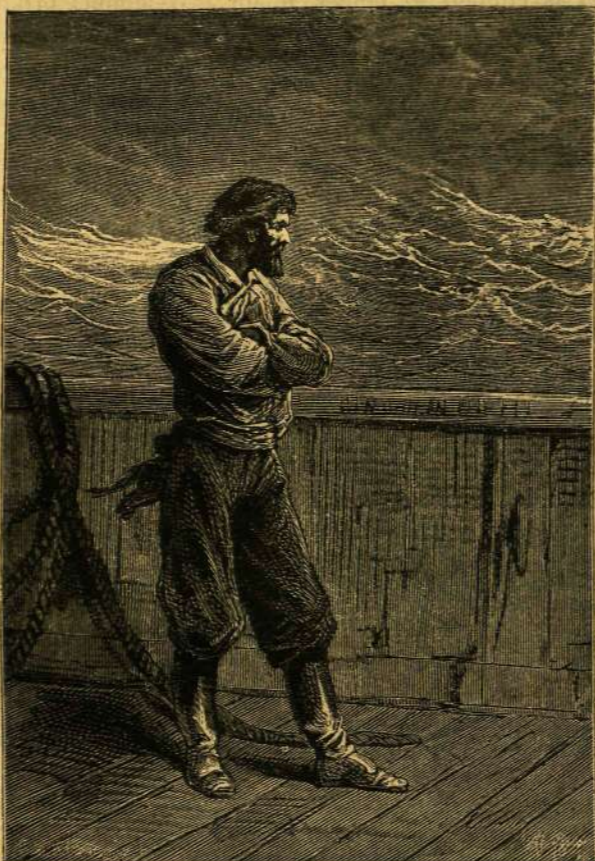
— Ah, Dick ur!
— Mi baj, öreg?
— A zsinég elszakadt; a mérőólom a ten-gerbe esett! — S ijedten mutatta a zsinég végét.

Mi okozhatta a zsinég váratlan elszakadását? Mintha erővel lett volna elrágva, vagy épen elvágva. Elég, hogy már a mérő ólom is oda van; egyetlen műszerök egy delejtű — s nem tudták, hogy az is meg van hamisítva.

Weldon egészen elszomorodott e baleseten; de rossz sejtelmét nem akarván elárulni s Dicket azzal is kedvetlenül: visszavonult szobájába.

Másnapra a barometer 28 hüv. 2 tizedre esett. Ez oly erős szél jele volt, mely óránként 60 tengeri mérfölddel ragadja tova a hajót. Sürgetős volt az előárboz felső vitorláját is bevonni. De a mütét a nagy szélben oly nehezen ment, hogy csekély erejökkel, kevés számuk mellett, nem bírtak vele. Csak hallatlan erőfeszítés mellett sikerült célt érniök.

Márczius 12-kén az idő még rosszabbra for-

NEGORO NÉMÁN ÁLLT, KERESZTBE FONT KAROKKAL.

Egyveleg.

A tenger fenekéről visszahozott kincs. A bécsi világiállítás japáni tárgyait haza szállító „Nil“ nevű gőzhajó 1873 végén a japáni tengerparthoz közel elsüllyedt. A tárgyak közt volt egy pompás nagy golyó is hegyi kristályból, melyet méltán tekintettek a Japánban nagyrabecsült ásványfaj leg-szebb példányának. A nagy értékű fogva tehát, melyet ezen már évszázadok óta a császári család birtokában levő golyó képviselt, a „Nil“ megfenekelése óta több ízben szoltottak föl buvárokat, hogy keressenek föl e kincset, s a megtalálás esetében nagy jutalmat is biztosítottak számukra. Több buvár vállalkozott is a keresésre, de sikertelenül. A keresés- sél utóbbi időben egy Gonkichi nevű 24 éves buvár foglalkozott különös buzgalommal, s csakugyan sikerült a 17 centimeter átmérőjű golyót felszínre hoznia. Gonkichi a golyót egy ládában találta meg a hajó fenekén a különféle tárgyak halmazában. Fáradozása csaknem emberföltétnek mondható, mert folytonosan sötétben dolgozott és iszonyú viszonyoknak volt kitéve. Nem kevésbé bámulatos az, hogy a kristály a vízben való hosszú heverés dacára sem veszítette el színét, fénye és tisztasága.

Szasszulics Vera.

Oroszországról mindinkább bebizonyul, hogy az egy roppant nyers anyag, melynek még egyszer igen nagy forráson kell keresztül menni, mielőtt népe a szabad kultúr-nemzetek sorában foglalhatna helyet. Az államtól összetartó kapcsolatok nem valami egységes eszme, az összetartozandóság természetesen önkényes erete, hanem a szurony, az ölbombány, Szibéria és a — kan-esuka.

Ez a legutóbbi nagy forrongásnak volt elő-idezője közelebb. Utóvégre a muszka nép sem kutya, s annak műveltebb osztályaiban szintén akadnak önzeteres emberek, a kik inkább választják a golyót a szívökbe, mint egy ütést az arcukra. Ez azonban nem fér a hatalom kezelőinek a fejébe s valamint a lengyel felkelések elnyomásakor állati vadassággal vetkőztettek meztelenre mivel nőket és aggokat, nyilvánosan korbácsolván meg őket, úgy hogy a meggyalázottak és hozzátartozóik szegényükben öngyilkosokká váltak: azon módon odahaza sem tagadja meg magát nálok e vad természet, s nem értven meg azt, hogy az ütésekkel a lelkes embernek nem testét kinnözzák meg, de lelkére mérnek megbélyegző csapást, — a nép porkolábjai, a hivatalnokok vérlázító könnyelműséggel alkalmazták az emberre leggyalázóbb büntetést saját nemzetük tagjaira is.

Mult évben a kazáni templom előtt történt zavargás alkalmával a többi között elfogtak egy Bogoljuboff nevű tanuló s börtönre vetették. Trepoff tábornok, a rendőrség főnöke — e szerint a császár után a leghatalmasabb ember szent Oroszországban, — találkozott vele, midőn ez a börtön udvarán sétált, s elébb tulajdon kezével ver-ven le a sikkát a fejéről, huszonötig csapatta a védtelen rabot.

Trepoff nem gondolta meg, hogy a Bogoljuboffra mért ütésekben végre az a nemzet fogja magát meggyalázva érezni, mely ennél már nagyobb bántalmakat is oly bámulatos türelemmel viselt el. Hiszen Gessler önkényuralmának sem az a kalap volt legborzasztóbb rémtette, melyet a nép által süvegtetett, mégis ez tette föl szarnokságára a koronát s megteremtette a Tell Vilmosokat.

Bogoljuboff megvesszőztetésének híre borzasztó fájdalommal benyomást gyakorolt egy leány lelkére és fölkorbácsolta azt. A leány nem ismerte a tanuló, nem is látta soha, megveretésében tehát nem a személy, hanem az emberiség bántalmát látta s rajongó levén és az Oroszországban nagy számmal élő azon nők közé tartozván, kik vakon engedik magokat bizonyos eszméknek s oly szívóssággal és önfeláldozással szolgálják, minőre a férfi nem képes: elhatározá, hogy elégtételt ves az emberi méltóság sérelméért, fölkereste a rendőrfőnököt és golyót röpített oldalába.

A nőt elfogták, börtönbe vetették és az Oroszországban — csodálatos módon — fennálló esküdtszék elé állították. És az fölmentette. Ha már a nyilvános tárgyalás és a vádlott védőjének Alexandroff ügyvédnek mély értelmű és meggyőző védbeszéde is roppant izgatottságot keltett: minőnek kellett lenni még a hatáskör, melyet a fölmentő ítélet tett a kedélyekre!

A közvélemény örömjongással fogadta a hírt, csoportosulások, tüntetések, lázongások történtek a nagyobb városokban, úgy hogy azokat a rendőrségnek és katonaságnak vérbe kellett

fojtani. Szasszulics Vera neve zászló lön, ugy emlegetik, mint egy nemzeti hősnőt, tündért, mely a szabadság hajnalát földeríteni jött az elnyomott nemzetre, s nevét oda helyezték a Corday Saroltáé mellé.

Gorcsakoff herczeg maga is jelen volt, mikor a fölmentő ítéletet kihirdették, s tanuja lehetett, hogy az 5—600, többnyire előkelő s a kormány-nak lekötöztetett emberből álló hallgató közönség hogyan tör ki lelkes tapsokban, hogy hat ki az az utczákat ellepő sokaságra, s hogyan költ az üdvíradás viszhangot, a kolosszális ország külön-böző pontjain, gyújtva és hullámzást idézve elő széles körökben, s a társadalom mindenféle osztályaiban.

Szasszulics Vera esete nemzeti eseménynyé vált. A nép öröm-riadallal fogadta, midőn a tárgyalási teremről kilépett. De rendőrök nyomul-tak utána, kik berkocsit hoztak számára. A nép körülvette a kocsi, tolongás, zavar, verekedés, lövés támadt körötte. E pillanatban a kocsi elindult, a bakon egy ismeretlen férfival, elhajtatott s ezzel — Szasszulicsnak nyoma veszett.

Senki sem tudá hová lett, s mindenféle hír kezdett keringeni róla. Némelyek azt mondták, hogy a nihilisták segítségével elmenekült s Párisba érkezett. De a hír nem bizonyult valónak. A leg-újabb tudósítás szerint a rendőrség a fölmentő ítélet dacára elfogta a Novoja-Ulicza egy fogadó-jában, a hol több napon át rejtőzött.

Mi igaz e hírekből, rövid időn megváltik. Lehet, hogy az orosz kancsuka-rendszer butasá-

Trepoff tábornok.

gának sikerül belőle még nagyobb mártírt csinálni. Amyi már eddig is bizonyos, hogy a nép ama része, mely gondolkodik s ellenszenvvel viseltetik a csarizmus önkényuralma ellen, már is ő benne látja saját vágyainak bátor képviselő-jét, s olybá tekintti, mint a ki az orosz nemzet szabadságra törő részének személyesítője.

Szasszulics Vera, — kinek arczképét érdek-kesnek láttuk ez alkalommal szintén bemutatni, — jelenleg 28 éves. Már 17 éves korában üldöz- zőbe kezdte venni a rendőrség, csupán azért, mert iskolatársa volt a nihilista Netsajeffnek, kinek bátyja összeesküvésben részvétellel volt gyanúsítva. A rendőrség elfogta s minden kihall-gatás nélkül előbb keleti Oroszországba, azután Krescsibe küldték a novgorodi kerületbe. Aztán huzelták egyik helyről a másikra, egyideig Tverben volt elzárva (1871) sógorával együtt, aztán Kharkowban (1875), mialatt se el nem itélték, se törvényszéket felette nem tartottak. Így sinylett nyolcz egész évig, s csak akkor sült ki ártatlansága, mire aztán haza bocsátották. Ez elkeserítette, de nem ragadta odáig, hogy saját ügyének bírja legyen. Csendesesen elvonultan élt egész a mult év júliusáig, midőn Bogoljuboff esete tudomására esett, mely annyira fölhabo- rította, hogy merész elhatározását végrehajtotta.

Valamint Szasszulics Vera típusa az orosz nihilista nők fajának, úgy Trepoff tábornok is típusa a muszka hivatalnoknak. Durva és embertelen. Modora hunyászkodó fölébbvalóival, s embertelen az alatta valókkal szemben. Alacsony, zömök embernek mondják, kinek az orosz admi-nisztrációban az a megbecsülhetetlen előnye van, hogy ridegen teljesít mindent, s nem fél

eljárásában sem isteni, sem emberi törvényt sér-teni. Akármint kövessen el, tudja, hogy büntet- lenül teheti, mert erős vára neki a császár, kinek kiváló kegyével dícsesedik. A lengyelek üldözése által vívta ki a császár tetszését, ki őt Varsó rendőr- főnökévé tette s onnan hívá Szent-Pétervárra. De egyuttal tisztességtelen szolgálatakat is teljesített az udvari szerelmi kalandok körül, miért bizal- mas körökben csak Leporellonak nevezték, mint a Don Juan inasát. Azt beszélték róla, hogy magas hivatala dacára szegény ember, a mi bizonyos cától színezetet adott neki. Azonban kisült, hogy csak játssa a szegényt s több millióra menő gaz- dagságot zsarolt össze.

Megsebesülése nem veszélyes, bár a golyót még nem sikerült kivenni sebéből, csak egy pár csont-szilánkot, a mit a testébe hatoló golyó magával sodort. Még örülhet sebének; a császár újabb kegyekkel halmozta el a despotizmus e „szegény szenvedő mártíryját.“

Páris ünnepnapja.

(Világiállítási rajz.)

„Büszkén jelezhetjük, hogy Páris teljesen átértette a tegnapi nap ünnepélyességét és dícső- ségét. Nem volt senki, a ki ne mondta volna magának: Franciaország egyiké még mindig a nemzetek élén áll, pompás palotákat, remek parkokat, monumentális vízeséseket s gyönyörű virágzónyegeket rögtönözve a falai között lefolyó nemzetközi ünnepély számára.“

Egy francia lap ír így a kiállítás megnyi- tását követő napon.

„A függöny fölgördült. A legnagyobbbb látványok egyike tárul elénk azon roppant tér- ségen, mely a Marsmezőtől a Trocaderoig terjed, s melyet a „világ színházának“ lehetne nevezni. Idegenek sereglenek a szélrőzsa minden irányá- ból. A boulevardokon a legkülönbözőbb nyelvek és idiomák hangzanak. Grönländiak láthatók az Odeonban, rézbőrűek az Ambigu-színházban.“

Igy kezd egy másik francia lap a világi- állítás megnyitásáról irt cikkét.

Azért idéztük e sorokat, mert visszhangját kepezik azon lelkesedésnek, mely május elsején uralgott Párisban. *Jupiter pluvius et tonans* ugyan meg-megujuló záporral s félelmetes mennyd- gössel le akarta hűteni a „gall enthusiasmust“. De a párisiakon ezuttal nem fogott ki a kedve- zőtlen idő.

Heroikus dolgok történtek. Elegáns hölgyek stókus önmegadással rongálták meg drága öltözeteiket, finom selyem harisnyákat borító cipőikkel mélyen süllyedve a Marsmező ke- llőleg meg nem kavicsolt utainak sarába. Értékes csip- kéikkel borított napernyők soha sem álmódták, hogy esernyő-szolgálatokat lesznek kénytelenek teljesíteni. Énnyi állhatatosság lefegyverezte Jupi- ter pluvius indokolatlan haragját. Délutáni három órától kezdve szépre fordult az idő. A nap nem rejtőzött többé az oszló föllegek mögé, hanem vidáman mosolygott le az ünnepelő Párisra. Sugarai megtörték a Trocadero-palotától hatal- mas esésekben alázuhogó víztömegben, mely szí- várvány-színeket játszott.

S ragyogott és csillogott minden: a Troca- dero-palota nagy kupolája, az ipar-palota óriási vas- és üvegteteje, az algiri mesect karcos, fehér minaretja, a dudamódra fölfújt nagy papírhall, melyet a „mennyei birodalom“ fia a chinai pavillon előtti magas árbozra május hó meg- ünneplésül fölhuztak, nem is szólva a fénye- sebbnél fényeseb egyenruhákrol.

Mert a kiállítás megnyitásának ünnepélye egyuttal katonai látványosság is volt. Nem keve- sebb, mint 80,000 ember — jóval nagyobb had- sereg annál, melylyel tavaly Ozman pasa oly hősi- leg védte Plevnát — volt elhelyezve a kiállítási térhez vezető főbb utvonalak mentében s ma- gán a Marsmezőn s a Trocadero-domb lejtőjén. Gyalogezredek, vadászok a párisi gárda képezik a sorfalat a Trocadero-palota rotundájától a Szajna tulsó partján fekvő iparpalota homlok- zatáig.

Mac-Mahon tábornagy, a ki ismét bírja a párisiak rokonszenvét, mióta tuladott a Fran- cziaország belbékéjét veszélyeztető reakcioná- rius kottérián, államfőhöz illő pompával érkezik meg. Négyfogatu, gazdagon aranyozott hintóját egy másik előzé meg, melyben szolgálattelvő tisz- tek ülnek. Vele szemben főhadsegédei: *d'Abzac* és *de Broye* tábornokok foglalnak helyet.

TIZENÖTÉVES KAPITÁNY.

— Meg vagy győződve, hogy hajónk jó irányban halad?

— Folyvást; a szél északnyugatról fú, már február 10-dike — s így épen négy hét óta. Akkor mintegy négyezeröttszáz tengeri mérföldnyire vol- tunk a száraztól; hajónk középsőbessége nyolcz- van tengeri mérföld volt naponként, s most már a kikötőben kellene lennünk. És még sem látjuk a szárazt! S a mi még jobban meglep: hogy egyetlen hajóval sem találkozunk, ily közel a parthoz!

— Nem csodálhattál-e a hajó sebességének becsülésében?

— Lehetségtelen. A mérőólmot minden fél- órában kidobjuk s az biztosan mutatja a haladás gyorsaságát. Ám tegyük kísérletet. Tamás! dobd ki a mérőólmot s vedd föl a hajó sebes- ségét.

Tamás már egészen jártas volt a mütétel- ben. Megtette a mit a kapitány parancsolt. Egy- szerre ijedten kiáltott fel. Mert alig göngyölített le a kötélből huszonöt könyöknyit — midőn a zsinég egyszerre meglazult s nem húzódt tovább.

dult. A légmérő, mint Sand Dick iszonyonyal szemlélte, 27 hüv. 9 tizedre esett alá. Valódi vihar-jóslat, melyben a hajó még fenmaradt kevés vitorláját sem viselhette a legnagyobb ve- szély nélkül.

Az előárboz alsó vitorláját is le kellett szerelni. Dick ki is adta rá a parancsot. De a borzasztó szélben ez nem sikerült. Austin, a néger, a ki felmászott az árbozra, a szél erejétől a fedélzetre dobatott, s bár nem súlyosan, meg- sebesült. A kísérletet abba kellett hagyni. Sand Dicknek csak egy gondolata volt, hogy a hajó, valamely szikla partra dova, talán a következő pillanatban összezuhan... .

Most Negoro jelent meg a fedélzeten. Körül- tekintett — s mintegy önkénytelenül, karja a láthatár egy bizonyos pontja felé nyult ki... . Mintha a köd szürkületében, valamely előtte ismeretes pontjára ismert volna a száraznak... .

Még egyszer gonosz mosoly vonult végig ajkain — s aztán egy szót sem szólva — senkinek — visszazompolgott szobájába... .

(Folyt. követt.)

tasága pedig oly változatlan, mintha sohasem hagyta volna el a japáni császári palotát.

Chinai ebéd. Egy utazó egy chinai ebédet így ír le: Az ebéd áll nyolcz nagy s nyolcz kis fogás- ból, a házigazda módossága vagy izlése szerint. Minden tál, mely egy fogást tesz ki, az asztalkő- zépre tétetik, s a vendégek evőbotocskáikkal vagy kanalaikkal meritenek belőle. Egy ily chinai ebéd é- kező lapja ez: I. Ozápaszeletek tengeri rák mártás- sal, 1. sült galambtojás gombával, 2. felszelt ten- geri csiga tyuklevesben sonkával; II. Vadréce ká- posztával, 3. sült hal, 4. kóvér disznóhús rizslejtbe sütte; III. pörkölt liliumgyökér, 5. csibe gyümölcs- ben sonkával, 6. pörkölt bambuszhajítás; IV. sült sörög, 7. pörkölt fűzán, 8. gombaleves; V. édes kacska; VI. Csibeseletek olajba sütte; VII. Főzött hal mártással; VIII. Párolt juhszeletek disznósír- ban kisütve. Az utolsó négy nagy fogást egyszerre teszik az asztalra s ott hagyják. Ebéd végével min- den vendégnek szájöblítőt nyújtanak s forró vízbe mártott törülközőt, hogy arczát vele jól letörölje. Ekkor hozzák a pipákat s a theát, ámbár néme- lyek minden fogás után előveszik a pipát, és egyet- ketőt szipákolnak. Legvégül pedig opiumot horda- nak körül.

A Trocadero-palota bejáratánál — s e remek épület ezen homlokzatát, mely nem a kiállítási térre, hanem Párisnak az elysei mezők mögött elterülő részére néz, lapunk mai számában közöljük — a hatodik zászlóalj fogadja katonai tisztelgessel a köztársaság elnökét. A republikánus gárda zenekara indulót játszik, miközben a tábornagy belép a palotába, hol *Teisserenc de Bort* kereskedelmi miniszter és *Krantz*, a kiállítás főigazgatója fogadják. Az idegen hercegek, a nagykövetek, a miniszterek, a legfőbb bíróságok, a szenátus és kamara elnökei, a becsületrend nagykeresztesei, az idegen tiszték stb. számára fontartott s gobelinekkel borított teremben e közben a legelőkelőbb közönség gyűlt össze.

S most, egy adott jelre, csodálatos látvány tárul a közönség szeméi elé. A mint a tábornagy belép a terembe, az eddig üres medencék megtelnek vízzel. Habzó fehér zuhatagban szakad ki a víz a palota terrassza alól, s ömlik emberi hangot elnyelő robaaj alá a széles lépcsőkön, megannyi esést kepezve. Ugyane pillanatban megdördülnek a Szajna rakpartján fölállított ágyuk, s huszonhat katonai zenekar harsogtatja Gounodnak „Éljen Franciaország” című új indulóját.

Mac-Mahon arcán kellemes meglepetés tükröződik vissza. Kezet szorít az angol trónörökösrel, kinek közepmagasságu erőteljes alakját előnyösen tünteti föl a fényes, vörös egyenruha. Pár szóval felelve aztán a kereskedelmi miniszter beszédére, a tábornagy bemutatja magának a kiállítási bizottság tagjait s az építészeket, s többeket — köztük *Duval* műszaki igazgatót is, kinek arczképét lapunk legközelebbi számában közöljük — kinevezi a becsületrend tisztjeivé.

A fényes menet aztán, élén a tábornaggal megindul. Mac-Mahontól jobbra s balra az idegen hercegek s a senátus és kamara elnökei haladnak. Riadó kiáltások: „Éljen Franciaország”, „Éljen a köztársaság” fogadják a menetet a tisztelgő katonaság sorfalai mögött csoportosult közönség részéről.

Egy negyed négyre, midőn a menet az iparpalota homlokzata elé ér. A közönség figyelme megoszlik a walesi herceg daliás alakja s a kínai s japáni követek idegenszerű öltözékei között. Figyelmet keltenek az Orleans-család hercegei s Spanyolország exkirálynője is, kit négy kamari követ. Mac-Mahon tábornagy neje annyi pompás bokréta kap utközben, hogy kosarakat lehet megtölteni velük.

Az idegen osztályok épületeinek homlokzata előtt a világ majd minden államának kiállítási bizottságai üdvözlők a tábornagyot. Ott lobognak a különböző nemzeti lobogók, köztük a magyar trikolor is. Az angol osztály előtt sorfalat képező brit katonák hatalmas háromszoros „hurrah”-val fogadják a tábornagyot. Az amerikai kiállítóknak a különböző nemzeti lobogók, köztük a magyar trikolor is. Az angol osztály előtt sorfalat képező brit katonák hatalmas háromszoros „hurrah”-val fogadják a tábornagyot. Az amerikai kiállítóknak a különböző nemzeti lobogók, köztük a magyar trikolor is. Az angol osztály előtt sorfalat képező brit katonák hatalmas háromszoros „hurrah”-val fogadják a tábornagyot.

Páris városának kiállítási pavillonja előtt, mely a spanyol osztálylaj fekszik átellenben, a menet rövid időre megáll. Ott incsiklandozó buffet várakozik a tábornagra és kíséretére. Mac-Mahon egy pohár pezsgőt iszik, üdvözlő a spanyol kiállítási bizottság elnökét, s aztán tovább halad. A menet *Ausztria-Magyarország* homlokzata elé ért.

Ott harsogó éljenek, az osztrák himnusz s a Berkesék zenekara által tüzzel előadott Rákóczy-induló viharos hangjai üdvözlők a menetet. Nehány percze valamennyi szem cigányainkon akad meg. Takaromni ki vannak csipve. Vörös sujtásu, sötétkék atillát s vörös, magyar nadrágot viselnek. Maga a primás akár generálisnak is beillik aranyos zsinórral sujtásozott atillájával.

A Rákóczy indulóval meghódítottuk Páris. Ha ezen fölülmulatlan induló kultusza egy terjed majd Franciaországban, a mint neki indult: nem lehetetlen, hogy egy közelebbi háboruban a francia zászlóalj a Rákóczy-induló lelkesítő hangjai mellett fognak esatutázza rohanni.

A „Figaro”, Franciaország legelterjedtebb lapjának egyike, *vezérszék*et ír hétfői számában a Rákóczy-indulóról. Nem állhatjuk meg, hogy ne idézzünk egyet-mást az előttünk fekvő, érdekes közleményből:

„A kiállítás megnyitásának napján, mondja francia lapjaink, egy cigány zenekar a famozs Rákóczy indulóval fogadta a hivatalos menetet. A francia műkedvelők régóta ismerik már

a lelkesítő rythmusu, hirneves harcias indulót, melyet a Marsmezőn megjelent cigányok 1867-ben népszerűsítettek Párisban. Liszt átírta ezen indulót zongorára. Ez egyik hatalmas vonzerejét képezte azon hangversenyeknek, melyekkel a nagy művész gyönyörködteté a világot, mielőtt Wagner apostolává s aztán abbává lett. Berlioz Hektor beszötte a Rákóczy-indulót a „Faust elkárhozásába”, e nagy symphonikus műbe, melyet a népszerű hangversenyek közönsége oly sokáig utasított vissza s jelenleg a legerőteljesebben tapsol meg... A magyarok nemzeti himnusa harcias riadó. Ismerjük valamennyi nemzeti névvezet ária keletkezését, ezen induló kivételével, mely a legerőteljesebben valamennyi közül. Legendája, mondhatni, magyar vérről van írva.”

Igy ír a francia lap azon indulóról, melyről joggal szólhatunk büszkeséggel...

Négy óra volt, midőn a tábornagy elhagyta az iparpalotát s fölülve kocsijára, visszatért az elysei-palotába. E pillanatban megnyiták a kapuk a meg nem hívott közönség számára is. S míg tízezrek tödültek a kiállítási térre, a lobogókkal pazarul díszített boulevardokon száz-ezernyi közönség hullámozott föl-alá, várva az estét, midőn kigyúltak a lampionok, az elektrikus világok s a gyalogok milliói, az ezeregyéjszaka regéit valósitva meg a bámuló szem előtt.

B. N—r.

Az angol katonaság hadilábon.

Angolország hadi készületei a brit uralom alatt álló roppant területen már most, az esztőlges háború pusztá hirére is, oly mozgalmat keltekett két világrész távol vidékein, mintha egy új népvándorlás volna készülődőben, mely immár előre veti árnyékát.

A brit orozslant nehéz volt kizavarni nyugalmából, de miután végre megis sikerült az az orosz gőgnek és pöffeszkedésnek: oly látványnak lesz tanuja a világ, a minőnek ritkán volt párja a történelemben. Anglia most nem egy segéd-sereget küld csupán a csataterre, mint a krimi háboruban; hanem készen arra, hogy egy maga is kiküzdje a harczt, előkészületeket tesz arra, hogy ha meg kell lenni, — egész erejét megfeszítse és latba vesse.

Ez az erő a napoleoni hadjáratok óta még soha nem volt egészen igénybe véve. Azóta pedig Anglia roppant mérvben gyarapodott minden tekintetben. Európa nem tudhatta, meddig terjed ez az erő és hogy mire képes. Nagy-Britannia most fogja hosszú idő óta először bemutatni, — a muszkán.

Ez a különbség a krimi és a most kitörendő háború között. Amazt Anglia másokkal szövetségben viselte, most belátja, hogy az akkori szerepnek, — mely 1855-ben négy hatalom közt osztott meg — betöltése egymagára vár. És ő elég hatalmasnak ismeri magát betöltésére, s a nép, mind a két világrészben lelkesedéssel fogadja azt a bizalmat, melyet az önérzetes kormány benne helyez.

Az angol királynő legmagasabb elismerését fejezte ki ama hazaifas buzgalom és készség iránt, melyet a katonai tartalékosok tanúsítottak az ő felhívására, hogy rukkoljanak be ezredeikhez. Mintegy harmincznyolcezer ily tartalékos közül több mint 35.000 már helyén van; a többieket halál, betegség, matróz-szolgalat vagy más alapos ok tartóztatja vissza, száz közül 2—3 ismeretlen tartózkodása, ugyhogy a felhívásról értesíteni sem lehetett őket. Volt eset különben, midőn értesítésre sem volt szükség. Egy Ipswich kerületbeli szegény fiatal ember, ki olvasni sem tudott, Yorkshireban tartózkodása alatt véletlen meghallotta, hogy a tartalékosok behívtak s kötelessége tudatában a husvéti ünnepek előtt közvetlenül rögtön utnak indult, 266 mérföldet tett meg gyalog hét nap alatt, míg ezredehez érkezett s magát szabályszerűen bejelentette. Pedig e férfiak között, kik most oly készségesen jelentkeznek, hogy esetleg életüket is áldozatul hozzák, igen sokan vannak már, kiknek aránylag fényes társadalmi helyzetök s családjuk van ott-hon, s kik jól tudják, hogy az egész hosszú idő alatt, míg a kenyérkereső családtagja távol van, a nő naponként csak 30 krt (6 penny), s a gyermekek fejenként egy hatost (2 penny) kapnak tartásdíj gyanánt, mely összbe bizony arra sem elég, hogy az éhenhalás ellen biztosítsa.

Nem mindennapi hadtest ez, mely most így hadilábra áll a tüzhely mellől. Tartalékosokból áll, de azok a katonaozvosi jelentések szerint nemcsak általában véve kitűnő testalkatuk, de e mellett ifjak is. A legidősebb alig töltötte be 26-ik életévét, s általában igen kevesen vannak, kik 22 évnél idősebbek. Maguk viselete s katonai ügyességök minden tekintetben kitűnő s a folyvást fegyverben lévő katonák is rendkívüli elismeréssel nyilatkoznak felőlük.

A csapat, melyből egyik képünk mutatványt közöl, csaknem tisztán skótokból áll. A tartalékosokat természetesen nem lehetett mindenkor ugyanazon ezredkéhez osztani be, a hol előbb szolgáltak, de az „esprit de corps” fentartása végett a skótokat lehetőleg felföldi ezredkébe osztották be ismét.

A mit a tulajdonképi Anglia, a két brit sziget katonaságából kiállithat, az a lakosság sürésége dacára sem valami tekintélyes haderő. De az angol hadseregnek a jelen háboruban nagy segítségére fognak szolgálni az ind segédszerepek, Nagy-Britannia ezen óriási tartományából, melynek lakossága 180 millióra megy, s rendes körülmények között is közel egy negyed millió katonaság van, mely szám azonban szükség esetében jelentékenyen szaporítható.

A bennszülöttekből álló hadsereg első része april hó utolsó napjaiban hagyta el Bombayt, hogy Maltába vitorlázson azon angol hadtesthez, mely ott Ross tábornok s Mac Pherson osztályparancsnok vezetésé alatt áll.

Második képünk a Kelet-Indiából érkező 31-ik bengaliai gyalogredből mutat be egyes alakokat, szép példányait az ind katonaságnak. Ez az ezred nagyobb részt punjabokból áll, s van köztök sok mohamedán is. Erőteljes alakok, festői egyenruhában. Erdes megfigyezni, hogy a bennszülöttek nagy örömmel s gyorsasággal ragadtak fegyvert, mielőtt a felhívás hozzájuk érkezett; több ezred önkénynt ajánlkozott, hogy kész részt venni az ind határokon kívül viselőnd háboruban is. A hinduk általában nagy megtisztetésnek tekintik, hogy az ő hadseregek is részt vesz európai háboruban, s azt hiszik, hogy ez hazájukra nézve több tekintetben nagy haszonnal fog járni. Az angol tiszték hasonlóan nagy örömmel ragadtak fegyvert. A simlai katonai hatóság a szó szoros értelmében el lön özőnlöve távirati ajánlatokkal olyanok részéről, kik a háboruban részt akartak venni. Maga az, hogy az angol s hindu csapatok együtt küzdönek, nagy befolyással bír a fajkülönbségből származó ellentétek megszüntetésére.

A két kép egymás mellé állítva már magában is igen kedvező fogalmat nyújt az angol hadseregről, holott mindenki tudja, hogy annak főereje hajóhadában s matrózaiban áll. Legővedetesebb azonban azon osztatlan lelkesedés, melylyel a brit birodalom több mint 200 milliónyi lakossága a kiltátsába helyezett háború iránt viseltetik, mely háborúból hatalmának s világhatalmának megszilárdulását várja.

Irodalom és művészet.

Szasszulics Vera. A következő versszakok egy „Szasszulics Vera” című angol költemény töredékei, oly irótlól, ki az oroszországi forradalmi párttal rokonszenvez.

„A zsarnok önkény bitor vánsokán

Nem szűnyád Ruzszia már.

Lidércz-nyomásként, vérgyözt tusán,

Rá harcok réme vár.

Hogy alhatnék, míg a függöny megett

A vámpír ott lebeg:

Bulgáriát, az alvó gyermeket

Most fojtja meg...

Majd áttérve hősnőjére, lefesti Vera nemes lelki föllobbanását, mely gyilkosságba sodorta...

S esküt tesz, érted, szabad gondolat

És szent emberség!

S orosz szivekben, hogy rabláncz alatt

Szabadságvágy is ég.

Nagynak nevezd e gyöngéd keblü nőt,

Lágy szívvel kebliben,

Mely embertársá kimai előtt

Nem állhat hidegen.

Szentnek nevezd e büszke lelkü lányt,

Ki megmutatta meg:

Hogy a szabadság, örök égi láng,

Ég s soha el nem ég.

Magyar Lexicon, szerkeszti Somogyi Ede, kiadja Rautmann Frigyes. Ily czimen jelent meg egy nagyobb terjedelmű vállalat első (négy éves) füzeté. Míg a nagy alapokra fektetett „Magyar Encyclopaedia” készül, s ki tudja mikor indul meg, egy egyes (s a mellett meglehetősen ismeretlen) ember, egy bár kisebb mérvű, de hasonló irányu vállalatot baj nélkül indit meg. Ötven (4—5 éves) füzetre van számítva; sűrűn s aprón (de tisztán) nyomott és kétszer hasábozott közép nagyságu 8 rétbén; ára feltehetően olcsó: füzetenként 30 kr, s így az öt vastag kötetre terjedő egész munka 15 forintba fog kerülni. A szerző, vagy szerkesztő, ugy látszik Mayer ismeretes *Handlexicon*-át vette mintául maga elé, de nem egyszerűen írta át azt; s a mi onnan is világos, hogy annak utolsó kiadásánál újabb adatok is vannak fölvéve, s azon kívül a magyar tárgyakra különösebb gond is fordítva. E részben némileg tulságba is megy; mert feleslegesnek tartjuk, hogy ily lexiconba minden magyarországi falu s község neve fölvetésék, mintán a teljes helység-névtárt ez egy sem pótolhatja, s így csak ok nélkül foglalja a sok helynév a helyet; szintén felesleges, hogy nem csak a műszavakká, vagy közhasználatu kifejezésekké vált idegen szavakat, hanem egész szólamokat is fölvesz pl. az ilyeneket: *ad nauseam usque, aequo animo* stb.; némelyeket épen hibásan pl. *ad notiam, ad notitiam*, helyett; s a mi sajtó-hiba is lehet, melyektől a kiadás általában nem oly ment, mint óhajtanánk, kivált a számokban, a hol az értelem nem igazit el; pl. *Aba Samuel 1841-ben hal meg (604 h.)* stb. Az egy ember általi dolgozásnak (a ki nem lehet mindenben szakember) egyes czikkeknél a dolog meg nem értése s felületesség a mulhatatlan következése. Pl. az *Agenda* című czikk, (nem is említve, hogy e szó első értelme: általában „teendő” s nem az egyházi szertartási könyv), ez utóbbi értelemben véve, az újabb agenda-vitáiról szólván, érthetetlen rövidséggel beszél „az unionista és konfeszionális irány ellentéteiről”, a nélkül hogy jelzené, hogy e német s jelesen orosz-oroszgi (s így egészen specialis) agenda-vitákról szól. Különbön a dolog természetében van, hogy ily terjedelmű egyetemes encyclopaedia vagy lexicon, akár egy, akár száz ember csinálja, alig lehet egyéb mint fordítás és compilatio; csak hogy jó forrásból s szakértő kiválasztással legyen. Ez észrevételünk is szolgál-janak bizottságu arra, hogy részünkről a vállalatot örömmel üdvözlöljük s jó sikert kívánunk neki. Ohajtjuk a szerzőnek és kiadóknak, hogy ne fáradjanak bele s ne riasztassák el magokat az által, ha az első füzetek kelendőse nem felelne is meg várakozásuknak. Ha majd a tizedik, huszadik füzetnél a közönség hite a vállalat befejezése iránt megszilárdul: jobb kelete lesz. A közönségnek s különösen a tanuló ifjúságnak ajánljuk, hogy ne sajnálja az észrevehetetlen csekély kiadást, havonként kétszer 30—30 krral, egy mindenesetre használható munka megszerzésére.

Költészetten iskolai és magán használatra, írta Dr. Erdődi Béla, a budapesti VIII. ker. főreáliskolában a magyar nyelv és irodalom tanára. Bodnár, Névy, Torkos stb. hasonnemű tankönyvei után ismét egy új vers- s költészetten. Mondhatjuk azonban, hogy nem felesleges amazok után sem; mert sok tekintetben jobb amazoknál. Verstanai része teljesebb s rendezettebb, mint elődei bármelyikén; a hangsúlyos és időmértes versek elméletét helyesebben is, teljesebben is adja; a rím elméletét meg oly jól megírva magyarul nem birtuk. A költészet osztályozásában s műfajai elméletében a taposott országuton halad, de itt is dicéretes részletességgel s a külföldi irodalmak remekeire is kellő gondot fordít a hazai példák mellett. Ezekek közül Arany „Buda Halálá”-t (az éposznál), Szigligeti „Trónkereső”-t (a tragédiánál) és „Fenn az erenyő”-t (a vigjátéknál) részletesebben elemezi. A világirodalmi példák (néhol helyes ismeretések) közé az eddig hasonló könyvekben mellőzött keleti irodalmakat is fölveszi. Általában dr. Erdődi könyve sok részt új nyomokon jár; terjedelme, iskolai használatra tén sok is, ajánlatossá teszi magánhasználatra s olvasó könyvül, a magánnyelvezetben 224 lapra terjedő könyv ára 1 frt 40 kr.

Szentkirályi Mór lefordította Wallace „Russia” című, nagy híre kapott angol munkáját, mely nemcsak Nagy-Britanniában, hanem a szárazföldön is a legkaposabb új könyvek egyike. Oroszország igen alaposan s egyszerűsággal élénken, mulattatólag van benne ismertetve. Két nagy kötetet képez s a Franklin-társulat fogja kiadni; az angol kiadás ára 15 frt aranyban, míg a szintén díszes kiállításu magyar kiadás ára csak 5—6 frt lesz a mi papírpénzünkben. Szentkirályi Mór, mint a „Fővárosi Lapok”-ban olvassuk, lemondva minden tiszteletdíjról, a munka tiszta jövedelmét az iró segélyegylet javára ajánlotta föl.

Uj zeneművek. *Rósvárolyi és társa* kiadásában megjelentek: „A kornevilli harangok”, Planquette operetteje dallamai után, keringő-ábránd, Hess Ádolf-tól, ára 1 frt 20 kr., „Pif neki”, Mokányi Barcsi induló, írta Bellér Gyuri. — *Táborosky és Parschnál* megjelent: „A falu rossz dalai.” Zongorára alkalmazta Erkel Gyula, ára 1 frt.

A nemzeti színházban e napokban mind az operának, mind a drámának érdekes előzetek voltak. Az operánál *Chiomi* Emilia kisasszony lépett föl mint vendég, a „Faust”-ban, „Luciá”-ban és „Mignon”-ban. Érdekes, magas, suttar alak, kondorra gondított világos szöke haggal s oly arccsal, melyen az angol típus azonnal fölismerhető. A kisasszony még elején áll pályájának az ez meglátszik bizonyos tekintetben még nyers hangján s élességén a felsőbb registerben. Játéka azonban már most is kitűnő drámai erővel dicsekszik, s elméző tesz a hang némely fogyatkozásai iránt, mely különben, anyagát tekintve, szintén olyan, hogy két-három év múlva nagy drámai énekesnő válhatik belőle. Fölleptei iránt annál nagyobb volt az érdeklődés, mert oly hírek merültek föl fölé, hogy vendégjátéka el fog maradni, mivel még nincs akkora művésznő, aki a nemzeti színházban bemutatható lenne. Kellemes csalódás lett az eredmény, s a közönség szinte tünt-tőleg tapsolta, oly mértékben, mely máskülönbön nem igen lett volna indokolt. — Mult vasárnap egy kis vigjátékot mutattak be először, egy felvonásban. Címe „*Ósvi napsugár*”, szerzői Meilhae és Halevy. Az őcsöce házassága által megbántott nagybácsinak kiengesztelése van benne fol-dolgozva szellemes felfogással. Ujházi (a nagybácsi), Helvey Laura (a kis feleség, ki álarcz alatt lopózik be a bácsi házába és — szívébe), Szathmáryné (a jó öreg gazdasszony) és Hetényi (az őcs) állandó derűtlenségben tartották a közönséget sikerült játékkal. — *Hétfőn Kovács* Gynla, a színház újonnan szerződötetett tragikusá lépett föl először „Othello”-ban. Játékán meglátszott a tanulmány, de ugy a szerep felfogásában, mint előadásában sok volt olyan, a mi a kritikát kihívja, kivált Othellónak, mely szerepet világhírű művészekről csak nem rég látta játszani a budapesti közönség. Voltak azonban sikerült jelenetei, melyeket tetszéssel fogadott a közönség. Jágót ez alkalommal Egressy Ákos, a színháznak szintén most szerződötetett tagja mutatta be figyelemre méltó, erőteljes alakításban, mely bár nem volt hiba nélkül való, mindazonáltal jelentékenyebb alkotó erőül tett tanúságot. Desdemónát Helvey Laura adta sok kellemel, bensőséggel és megkapó vonásokkal. Emilitésre méltó még Szigeti József Brabantioja és Halmi Cassioja, kik nagy mértékben emeltek ez este a közönség műélvezetét.

A népszínház új látványossága „*Kolumbus utazása*” tarkaságokban elég gazdag, és szövegét is nagyobb gondalal írta Csepreghy Ferencz, mint az ily quodlibetknél szokás. Nem oly sikerült azonban, mint a mult nyáron „Strogoff utazása” volt, melynek érdekes és mulattató meséje is jobb illusztrációkat nyert az idősb Lehmann szingazdag dekorációjában, mint „Kolumbus” az ifjabb Lehmann által, ki szintén tehetséges szimpadi festő, de még nem tudja oly hatáson támogatni a szövegíró. A közönségnek élénk emlékezetében van „Strogoff” előadása és díszes látványai, s Kolumbus nem kiséri oly dímegezen és zajos tapsokkal fölfedező utjára, melyet most minden este megtesz, s alkalmasint ismételni is fog hosszabb ideig, mert az új látványosságok is van annyi vonzereje, hogy a színházlátogató közönséget érdeklí. Kolumbus fölfedező utjának történetéből a szövegíró csak kevés adatot használt föl, s a mit fölhasznált az

elmosódik a sok mellékes epizódban, ugy hogy Kolumbus maga szintén másodrendű alak, s nagy utja mások apró kalandocskáinak nem is valami szorosán összefüggő és nem valami érdekes sorozata. Kolumbus féltékenységből és irigységből el akarják vesztetni utjában, de megmenekül szerencsésen, sőt egy izben csoda által is, mert mikor mint hajótörött, az új világrész fölfedezése után a portugál partokra vetődik, s a portugál király bezaratja, hogy titkát kicsikarja: Kolumbus lekönyörögi az égről Liissabon városára a földrengést, az be is következik menten, s a királyi palota és az egész város összeomlik, a közönség tapsai közt. Kolumbus és társai azonban megmenekülnek, még elég korán érkeznek Barcelonába, hol a gonosz Pinzon ünnepeitét magát, mint egy földezz fölfedezője. A darab összedállítása különben ügyes kére vall, kivált elején, s alakjaiból az érdekes vonások sem hiányzanak. A szereplők: Egyűd (Kolumbus), Horváth, Solymosi, Tihanyi, Rákossi Fanni, stb. jól játszanak.

Magyar festők Párisban. Zichy Mihálynak multkor ismertetett képe, melynek címe „A daemon”, már föl is volt szerepe a magyar osztályban, mikor aztán valóságos diplomaciai beavatkozás tárgya lett. A német és orosz követek felszólaltak uralkodójuk ilyetén lefestése miatt, s a francia kormány erre a látlati föbiztos utján a magyar bizottsághoz fordult, emlékeztetve arra a kölcsönös megegyezésre, hogy harcias, politikai vagy párt-mententiájú képek ki nem állíthatnak, mivel ingerültséget vagy elkeseredést okozhatnak. Az érdekes képet tehát eltávolították. — A kiállítás magyar festményeiről a „Journal des Debats” kritikusa: Charles Clément már írt egy rövidebb ismertetést, mely elég hízelgő. Bővebben ismertetést *Benczur* Gyulának a szent István megkeresztelését ábrázoló nagy festményét; aztán *Munkácsy* képeit (a művész saját műterme; Milton; és a harmadik egy menyegzői estét tüntet föl) melyeket az egész látlat legérdekesebb darabjai közé sorol; majd *Weisz* életképeiről és *Paczka* vén hegedűséről sőt dícsérőleg, a kifogásokat sem hallgatva el. Ugy látszik azonban, hogy Benczur kivételével Clément egyelőre csak azokról emlékszik meg, kik Párisban jó ismerősök vagy ott tanulnak.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia első osztályának május 6-iki ülése a helyesírási szabályok végleges revíziójával foglalkozott. Az osztály — mint tudva van — több ülésen át tárgyalta e kérdést, s az egész munkát az indítványozók és jóknak talált módosítások megtétele vezetett a bizottsághoz utastította. Ezuttal tehát még egyszer fölolvassára kerültek a szabályok, s eltekintve néhány fölszólalástól — bemutatott formájukban szentesítést is nyertek. A fölvonás több, mint harmadfél órát vett igénybe és kitöltötte az egész ülést.

A magyar tud. akadémia évi nagygyűlései jun. 11-én kezdődnek az osztályértekezletekkel; 12 és 13-án nagygyűlés, 15-én az igazgató-tanács ülése, 16-án ünnepélyes közülés.

A földtani társulat május 8-iki ülésén *Bernáth* József vegyész a hazai ásványvizekről érkezett általában. Példákkal igazolta, hogy ásványvizeink ismerete nagyon hiányos, magunk sem ismerjük, holott kellő figyelem mellett gazdag fövedelmi forrást képeznének. *Zsigmondy* Vilmos indítványozta ennek kapcsán, hogy a társulat tagjai a tudomány érdekében közöljék az ásványvizekről való ismereteiket; megemlíté aztán, hogy a budai kerületéből évenként 6 millió palackzkkal visznek külföldre. Ezuttán *Matyasovszky* Jakab egy muraközi ásatásról tett jelentést. A stajer határnál bányász Knezevics és Koller birtokosok szőlőjénél őskori állatok maradványaira találtak véletlenül; az értekezés aztán rendszeres kutatást folytatva, több lábszár csontot, rhinoceros, hypparon, őz-agacs töredékekre akadt. Végül *Schmidt* másodtitkár, dr. Roth Samu azon terjedelmes értekezését mutatta be, mely fejtegeti, hogy a Jekelfalva mellett a Göllnitz partján levő zödes közet nem serpentin, mint többen állították, hanem diabasporphyrit.

Az orsz. honvédegyletek központi választmányja, legutóbb tartott ülésében az évi közgyűlést október 7-ikére tűzte ki.

Közlekedés.

A tiszaideki vasut menetrendén május 15-én változás áll be, mely azonban csak a debreczeni-miskolc-kassai vonal vonataira terjed ki. Ugyanis a miskolc-debreczeni vonalon az 1. számú személyvonat körülbelül 20 perccel korábban induland Debreczenből, s 10 perccel korábban érkezend Miskolcra. A 7. számú személyvonat e vonalon 5 perccel később fog közlekedni. A 3. számú vegyes vonat a szerencs-miskolci vonalra és vonalon 40 perccel később fog közlekedni; a Miskolctól délután közlekedő 4 számú vegyes vonat onnan körülbelül 1 órával később induland s Debreczenbe vagy 50 perccel később fog érkezni. A miskolc-kassai vonalra is a Miskolcra reggel elinduló 3. számú, egy Kassáról délelőtt elinduló 4. számú vonat vagy 30 perccel később, a Miskolcra délután induló 5. számú vonat körülbelül 40 perccel később, s a Kassáról délelőtt induló 6. számú vonat körülbelül 20 perccel korábban fog közlekedni.

A kassa-oderbergi vasuton Berlinig gyorsvonatokat rendszeresen e hó 15-től kezdve. Ez új gyorsvonattal 22 óra alatt Berlinbe lehet érni, ugy hogy a ki Budapestre reggeli hatkor megindul, másnap reggeli 4 órakor a Spree mellett lehet.

Balesetek, elemi csapások.

Ismert nagy tűzvész volt Bártfán május 1-én. A pusztító elem, a folytonos szél által támogatva, tizenegy házat hamvasztott el. A tűz oly gyorsasággal terjedt, hogy a lakosok csak pusztá életüket menthették meg; egész vagyonuk, még ruhájuk is a lángok martaléka lett. Képzelhetni, hogy a város a kiállott két csapás után mily szomorú képet nyujt. A lakosság nyomora leírhatatlan. Ő félsége — mint tudva van — 1000 frtot adományozott magánpénztárából a bártfaiaknak, kiknek javára az eperjesi Széchenyi-kör is nemskára szini előadást rendez.

Mi újság?

A kegyelet ünnepe folyt le e hó 9-én a budapesti ferenczrendi templomának sírboltjában, hol díszes márvány-emlékkel jelölték meg a fülkét, melyben a szerzetesek elrejtve tartották gr. Batthyány Lajos holttestét. Mikor innen 1870-ben a kerepesi temetőbe vitték a hantvakat, az üregben nem maradt más emlékül, mint a régi koporsó roncsa és egy vörös márványlap, mely az üreget fedte e fölirattal: „1849. október 6. G. B. L. Béke és áldás hamvaira.“ A bizottság, mely a nagyszerű temetést rendezte, gondoskodott, hogy e hely a későbbi idők számára maradó emlék nyerjen. Mintegy 30—35 meghívott jelent meg, köztük gr. Batthyány övegye, továbbá Királyi Pál, Sztupa György, Várady Gábor, stb. A három szerzetes közül, kik a holttestet éjnek idején elrejtették, már egy sem él. Ft. Dosztál Gaudentius, a zárdafőnök hazafias beszédet tartott az új síremlék előtt, mely fehér márványból készült s aranyozott felirata ez: „E sírúregben őrizték keresztény kegyelettel a budapesti (IV. kerületi) ferenczrendiek, a vérmoralom áldozatául esett Batthyány Lajos gróf, Magyarország első alkotmányos miniszterelnökének általuk hazafias bátorsággal üderezett tetemet, 1849. évi október 6-tól 1870. évi június 9-ig.“ A régi sírjel most már fölösleges a kriptában s valószínűleg a mauzoleumban helyezik el.

Országgyűlési emlékek a muzeumban. Érdekes két pecsétet adott át az egyesült ellenzék a nemzeti muzeumnak, t. i. a volt országos balközép végrehajtó bizottsága és a volt balközépi kör pesztjét. Ezek olyan formán jutottak az egyesült ellenzék birtokába, hogy egy íróasztali czikkeit képeztek, mely íróasztal egykor a baloldali volt, aztán átment a jobboldali ellenzék tulajdonába, mely a volt baloldali burokat megvette, a jobboldali ellenzék megszüntével pedig mint staffirung stjtött az egyesült ellenzék körébe. Az íróasztalt az egyesült ellenzék megtartotta, a két pecsét pedig átadatott Pulszky Ferencnek, hogy a nemzeti muzeumba helyezze.

A trónörökös már visszatért a délvideki vadászatokról, s e hó 6-án reggel érkezett gőzhajón Budapestre, honnan azonnal Bécsbe utazott.

Deák Ferenc hagyatékainak utolsó árverése múlt vasárnap volt, nem valami nagy részvét mellett. Ez utolsó árverés eredménye 400 frt.

A nagyváradi régészeti kiállításra a Corvin-kodexek több példányát s a külföldön levők fényképezett másolatát is levitték, s e hó 5-én délután a megye nagytermében dr. Römer Flóris ismertette azokat. A kitűnő tudós vonzó előadásra tartott. Csobor Béla a nemzeti muzeum pécsettőre tartotta meg felolvasását: „Pecseteink fontosságáról hazánk történetében“ ezim alatt, s bemutatott több királyi pecsétet is. Előadását nagy figyelem közt hallgatták. A kiállítás rendező bizottsága köszönetet fog mondani Pulszky muzeumi igazgató azon szívesességért, hogy a Corvinákat Vádra leküldötte.

Dr. Pulszky Károlyt, az iparmúzeum tiszteletbeli örét, a kultuszminiszter rendes örnek nevezte ki ez új intézetbe, melynek tárgyai beszerzésében és rendezésében a fiatal tudós oly buzgalommal működött. Ugyanó múlt héten a budapesti egyetemen magántanári képesítő vizsgát tett, nagy közönség jelenlétében próbaelőadást tartva a renaissance-kor és antik művészet viszonyáról. Az új magántanár a művészet és műpár történetéről fog az egyetemen előadásokat tartani.

A magyar császára a párisi kiállításon egyik vonzó pont a nagy közönségre a jó zene, tűzes borok és paprikás konyha által. A császára a magyar kiállítási helyiségétől elég távol van, a spanyol osztály mellett s Khina és Japán legközelebbi szomszédjai. Kaiser József építette, kissé idealizálva a császára stíljét, de csinosan, s Ilmer ur, a budapesti „Hungária“ bérlejt vette ki. Berkes Lajos egyenruhás zenekarát mindig sokan hallgatták és nagy zajjal tapsolják. A „Marseillaise“ t szintén erőteljesen játszik a francziáknak igen tetszik. A Rákóczy-induló is nagy hatással szokták előadni, s e nemzeti indulónkról Wolff Albert a „Figaro“-ban egy terjedelmes cikket is írt, emondva, hogy az induló mily szerepet játszott a magyar szabadságharcban, s hogy mikor 1849 után az elsőlélt magyar zenészek a külföldön hangversenyeket adtak, rendszeren bemutaták a Rákóczyt is, és ezt a közönség mindig tüntetve tapsolta, mintegy tiltakozást hangoztatván a diadal-maskodó militarizmus kihágásai ellen. Az induló, mely hazájából származott, diadalmas körutat tett a külföldön és ismeretessé vált. Elmondja azután Wolff, hogy akkor ő is jelen volt Párisban egy magyar hangversenyen, s mikor a Kossuth-induló játszották, egyik páholyból egyszerre zokogás hallatszott. Mely gyászba öltözött hölgy ült a páholyban. Valaki ráismert, s azonnal szájára szájra ment neve: gr. Batthyány Lajos övegye. A közönség felugrált, zajosan tapsolt és kiáltozott: „Rákóczyt!“ A zenészek (a „Kossuth“-ezred zenekara volt) azonnal játszani kezdtek. „Soha így nem voltam meghatva, — írja Wolff. Én ép ugy, mint az egész közönség Batthyány grófnéban nem a nőt láttuk, kit legszentebb érzelmeiben megbántottak, hanem a levert, letaposott haza megtestesülését, a megsértett emberiség jelképét.“ Az induló eljátszása után újra folhangzott a frenetikus zaj, a közönség a páholy felé fordult, és a vértanu övegye eltávozott a tüntetés elől.

Magyar népdalok a párisi világkiállításon. Bogdy Alajos a nemzeti színház volt operánakese f. hó 24-én indul Párisba B. Várhalmi Anna kisasszony-nal, hogy a kiállítás látogatóit magyar népdalokkal magismertessék. A „Theatre Folberger“-ben fognak énekelni.

A kolozsvári színház eddigi áldozatkész intendánsa, Korbuly Bogdán megválván az intézet vezetésétől, tiszteletére lakomát rendeztek, melyen körülbelül kétszázan vettek részt. Az első pohárköszöntőt gr. Eszterhazy Kálmán főispán mondta Korbulyra, majd Krasznai Mihály a folszólt színtársulat nevében köszöntötte fel a volt intendánst. A toaszok közben Szász Béla indítványára a társaság a bártfai tükzárósnak javára körülbelül 170 frtot gyűjtött. — A Benedek József művészetese alatt szervezett új társulat május 4-én tartotta első előadását, s tetszés mellett adták elő Várady Antal „Iskarióth“ drámáját.

Greger Miksa londoni nagykereskedő, a magyar borkivitel emelése körül szerzett érdemeiért, maga és utódai részére a czár nemességét nyert.

Ejjegyzés a czár családjában. A pétervári hivatalos lap jelenti Mihály nagyherceg leányának, Anastásia nagyhercegnőnek eljegyeztetését Fri-

gyes-Ferencz mecklenburg-schwerini örökös nagyherceggel.

A Merkur elvonulása a nap előtt. E hó 6-án a csillagásznak érdekes megfigyelni valót nyújtott a Merkur elvonulása a nap előtt. Közönséges távozó segélyével is lehetett látni a kis fekete pontot, (ha nem volt borult az ég), mely budapesti időszámítás szerint 4 óra 27¹/₂ perczkor érintette a nap keletre eső szélét először, de teljes elvonulását csak Amerikában kísérhették figyelemmel, mert ránk nézve már éjjel végződött, 11 óra után. A csillagászok a naptávozás pontos kimérése végett kísérik figyelemmel mindannyiszor a Venus és Merkur elvonulását, e két égi testét, melyek pályája a nap és földünk közé esik. A „Merkur“ rövidebb keringési ideje miatt gyakrabban kerül a nap elé mint a „Venus“; egy század alatt tizenháromszor, tizenegyszer. Legutóbb 1868. nov. 5-én vonult el a „Merkur“ a nap előtt; a legközelebbi elvonulás pedig 1881. nov. 8-án következik be. Kepler volt az első, ki az 1631-ik esztendőre előre jelezte a „Merkur“ elvonulását. Nálunk a budapesti meteorologiai intézetből és Ó-Gyallán Konkoly csillagvizsgálójából kísértek szakszerű figyelemmel a tüneményt. Budapestben azonban a felhők miatt az elvonulás kezdete nem volt látható, s csak 5 órakor bukkant elő a nap s fél 7 óráig hét fényképezési főlvételt tehettek róla. Ó-Gyullán egész derült idő mellett vizsgálhatták a Merkur mozgását hat megfigyelő távozóval, melyek-keket Cvet Sándor, egy fiatal orosz, Reviczky Károly honvéd százados, Horváth Jenő honvédhadnagy, Kaiser József, a hercegzímás tisztje, s Konkoly Miklós és segédje Schrader bántak. A tünemény lefolyásáról pontos följegyzéseket tettek.

Távolban elhalt hazánkfiától való iratok érkeztek e napokban a budapesti polgármesteri hivatalba. A trapezunti osztrák-magyar konzul küldte ezeket, melyek egy hivatása közben elhunyt ifjú hazánkfia utósó levelei anyjához és több ismerőséhez. Az ifjú a szepes-remetei születésű dr. Victorisz Jenő Károly (egyéves önkényes) volt, ki a vörös félhold felhívására török szolgálatba lépett, Erzerumba ment s kórházi működése közben, február 3-dikán Bairutban elhunyt. Volt ideje még elbúcsúzni szegény anyjától és barátaitól.

Székesfehérvári püspököknek több hir Begosse-rieh Róbert egri kanonokot emlegeti, ki Bartakovics érsek titkára volt.

Régi római emlékek után kutatott Torma Károly kolozsvári egyetemi tanár Kalotaszegen, s a vele szomszédos falvakban s fáradozását szép siker jutalmazta. Alig négy nap alatt 10 egynehány eddig ismeretlen római feliratot talált, megtudta a sebesvári római castrum nevét, az egész vár és mellette fekvő vicusról érdekes helyrajzi adatokat gyűjtött s az erdélyi muzeumnak beces emlékeket vásárolt össze.

Öngyilkosságok. Nagy-Szombatban május 1-én Sessler Mór malta-gyártárládonos csodót mondott, s másnap agyonlőtte magát. — Nagy-Váradon Tichy Ákos a Körös vizébe ölte magát, nagy családot hagyva hátra. Egykor virágzó nyomda-üzlet tulajdonosa volt, később a nyomdát el kellett adnia s mint üzletvezető maradt benne. A súlyos anyagi zavarok elől rohant a halálba. — Beregszászon Gáthy Albert, a városnak számos éven át volt kapitánya, a fürdőben fölmetszete ereit és meghalt. Öze-gy és nagyszámu család maradt utána. — Kö-rösbányán Falta főhadnagy, kit a társaskörökben igen szerettek, föbbe lötte magát, állítólag azért, mert 25 éves szolgálata után sem léptették elő szá-zadosnak.

A keleti ügyek. Békás remények szaporodását jelentik, kivált az orosz fővárosból, hol nem valami harezias hangulat uralkodik az utóbbi napokban. Suvalof gróf, a londoni orosz követ, épen most van utban Londonból Pétervárra, és a béke olajágát lengeti. Ő fogja bizalmasan tudni adni a czárnak Anglia utolsó szavát, s ő fogja visszavinni a czár üzenetét, a mitől minden jót várnak. Tény eddig csupán annyi mutatkozik, hogy az orosz csapatok kezdenek visszavonulni Konstantinápoly környékéről, egészségi okokból; az angol hajóhad azonban még semmi kedvet sem mutat a mozdulásra. Az orosz csapatoknak nagy mozgásokat kellett tenni Rumeliában is, és kiüríteni Filippopolt és Tatar-Bazárdzsikot, még pedig nem egészségi szempontokból, hanem a mohamedán lázadás veszedelmes nyomása alatt. Kis-Ázsiában Batum körül, mikor

az oroszok meg akarták szállni Livánát, a lakosság fegyvert fogott, ellentállt, s az orosz csapatok csak véros küzdelem után vonulhattak Livánába.

Halálozások.

PATAY ISTVÁN meghalt Debreczenben e hó 5-én, 71 éves korában. Bizonyosan országzszerzte ismerik nevét, mert a hírlapok sokszor emlegették az országgyűlés és tősgyökere eredeti alakját, s jegyezték föl róla nemcsak nagyon rövid és sokat mondó programot, (melyet) állítólag debreczeni választói előtt mondott), adomát, hanem sokszor pártszem-pontból is rajzoltatták a jó öreg „Pista bácsit.“ de ilyenkor nem találták el jól becsületes arczát és nyílt jellemét. Diplomata és status-férfin nem volt, hanem olyan hazafi, a ki teljesítette kötelességeit, s a meggyőződés embere volt, a minek röviden, katonsán szokott kifejezést adni. Hosszu beszédekét sem tartott az országgyűlésen, csak felszólt, vagy közbe-szólt, rendszeren paprikáson. Eredeti modora, paprikázott epigrammszerű felszólalásai, az országgyűlés egyik speciális alakjává tették a 48-as párt e rendületlen hívét. A magánéletben szerette mindenki, nemcsak azért, mert jelleméhez semmi sem férhetett hozzá, de azért is, mert vidám és lovagias volt, s a társaságokban gavallér: igaz riégi katona. Mert katonai pályán növekedett, a bécsi mérnöki akadémián, hol alaposan tanulta a szaktudományokat, s innen mint hadnagy lépett a Württemberg-huszárok közé. Azonban 1832-ben elhagyta a katonai pályát, s Abanujan majd meg Szabolcsban lett megyei tisztviselő. Az 1848-iki évben mint köz-katona ált be a 10-ik zászlóaljba, István nádor azonban örnagynak nevezte ki egy önkényes zászlóalj-hoz. A szabadságharcban vitézül viselte magát több csatában, s ezredesi rangot nyert. Mikor az osztrák seregek elhagyták Pestet, egy darabig pesti tereparancsnok is volt. A világiosi fegyverrelét után hosszabb ideig bujdosott s visszatért Nyir-Madára, (a hol született 1808-ban), onnan pedig atyja há-lála után Debreczenbe költözött. Az 1861-iki or-szágyűlésen Debreczen egyik kerületét képviselte, 1865-ben Szoboszlót, aztán 1872-ig ismét Debre-czent. A mostani országgyűlésnek nem volt tagja. Patay öze-gyvet is hagyott hátra szül. Kállay Teré-zsiát, kivel 27 évig élt boldog családi életet, s egy leányt, Jármy Eleknét. Temetése nagy részvét közt május 8-án ment végbe, s az országgyűlési függetlenségi párt részéről b. Orbán Balázs, Fornszek és Madarász Jenő utaz-tak le Debreczenbe a végtisztességre. A koporsót korszorok borították, s megjelentek körülte a régi honvédek is. Ezek vitték a koporsót a nagy tem-plom elé, hol a nagy sokaságban Révész Imre superintendens tartott ékes beszédet, a sírnál pedig Orbán képviselő.

Az elhunyt arczképét lapunk közölte már képviselő idejében, egy országgyűlési pártosportra-zatban. Színészetünk régibb gárdájának egyik kitűnő-sege: LISZTÓ JÓZSEF, mint egy Kolozsvárról érkezett távirat jelenti, meghalt május 10-én. Lisztó a nemzeti színháznak megnyitása óta tagja volt, s páratlan kedélyű személyesítője a vidám, könnyűvéri gavalléroknak, melyek ábrázolásában később Szer-dahelyi váltotta föl. Makacs torokj miatt 1859-ben nyugalomba vonult s azóta Kolozsvárt lakott, hol 70 éves korában hunyt el. Tavaly ünneplé szin-padra léptek felészados évröfordulóját s ez alkalomból közlé lapunk (a 11-ik számban) arczképét és életrajzát. A nemzeti színházon gyászlobogót tüztek ki a gyászshir vételére.

NOSZLOPI IENÁZ, az 1848-ik előtti hétszemesnyes tábla volt bírāja, udvari tanácsos és a sz. István-ter keresztete meghalt Pápan 82 éves korában. Erélyes és nagy tevékenységű tisztviselő volt több közhivatalnak egymástulán, s 1832—36-ban Vesz-prémegye követe Pozsonyban. Az ötvenes években a semmitőlészek elnökévé nevezetett ki, s ez állás-sában sokat küzdött a magyar nyelv érdekében. Negyvenkét évig szolgált közhivatalokban s 1859-ben vonult nyugalomba.

Elhunytak még a közelebbi napokban: KOVÁCS ALBERT, Máramaros megye árvászekének ünke, a szabadságharcban derék honvédörnagy, később több éven át M.-Sziget polgármestere, e hó 4-én 56 éves korában M.-Szigeten. — RADVÁNYI IMRE, treneséni kir. ügyész, ki Bécsben hirtelen mult ki, szélhűtés következtében. — SZABÓ JÓZSEF, Szabó Károly borsodi tanfelügyelő atyja, 77 éves korában Győrött. — MOCSY JÁNOS földbirtokos, és Somogy-megyének éveken át híi tisztviselője 86 éves korában Kötésén. — RAPSCH JAKAB, a magyar általános hitelbank iradolafőnöke és prokura-vezetője, tehetsé-ges, szorgalmas és buzgó tisztviselő, 29 éves ko-rában Budapestben. — SZALAY JÁNOS, 54 éves ko-rában Orosházán. — UDVARY FERENCZ, végzett joghallgató, ki több fővárosi hírlapnál is dolgozott, Csákiányon, Vas megyében. — PESTY BELA, Gerőfy Andor színtársulatának tehetséges tagja, 39 éves korában Sopronban. — MÁRKUS SIMON, Székesfe-hérvár egyik elsőrendű iparosa, ki a szegedi kiállítá-son is kitüntetést nyert. — TARAJCSY ANTAL,

Császáröltés községenek jegyzője 59 éves korában. — ÖZV. PAP ISTVÁNNÉ szül. Oláh Klára, Pap Gábor dunántúli reform. superintendens édes anyja. — BÁRÁNY SÁNDORNÉ szül. Medeczky Mária, 24 éves korában a somogy megyei Igalon. — KAJTÁR BO-DONYI ÁGOSTON közbirtokos Irsán 64 éves korában.

Szerkesztői mondanivaló.

K. G. A románéz (ezime nincsen), erőltetett kö-zéprímével, hosszúra nyújtott tartalmával, izléstelen megoldásával, nagyon gyöngö. A nyelvtan ellen is su-lyos vétségek vannak benne, pl. elmerengem, elmerengek helyett (nem ik-es ige).

Az éreklakas. Hosszúsága nem sorainak sokasá-gában, hanem eszelekvényének költői érvek-hiányában, s így elapulásában áll. A monda nincs benső összefüg-gésbe hozva az emberek eszelekvésével, s így csak külső esoda, melynek lélektani érkeke nincs. A kidolgozás chablonszerű, költőiség nélkül.

H. S. A k-i plébanos viselt dolgai nem a közönség, hanem az egyházi hatóság elé valók. Ily ügyekbe nem árjuk magunkat.

Három vers. A klasszikai formák a legnagyobb mű-gondot s hibátlan tiszta kezelést kívánják. Itt pedig számtalan a hiba a szoros mérték ellen. Tartalmi tekin-tetben is gyöngök. Még a II. számban van itt-ott egy kis eszme vagy érzés; de az sem több iskolai stíl-gy-a-korlatnál. Nem hogy a közölhetőség mértékét megüt-nék, de a behatóbb bírálat fáradságát sem fizetik meg.

Kritikán alul. Csendes völgyben. — Románéz (Hej csapáros...) Holdvilágnál. — Egy havas alatti virág. Piroskához. — Fecskehez. A völgy szelleme.

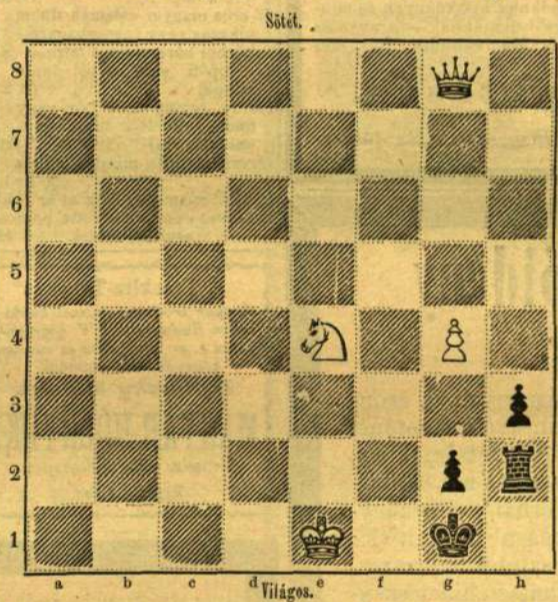
K.-Vasárhely. Tul levén halmozva időhöz kötött közleményekkel, a kérdéses cikket közzétett kevésbé mozgalmas időkre kell halasztanunk.

∞ A megbízás teljesítése nem tölték függő okok miatt késett eddig; csak rövid ideit várakozásra kell még kérnünk.

A „Vasárnapi Ujság“ január-havi számaiból a készlet elfogyván, — hogy az újonnan érkező t. meg-rendelőket kielégíthessünk — készek vagyunk a január havi négy számot visszaváltani, vagy pedig becserélni oly módon, hogy a január-havi számokot az illetők előfizé-tését egy hónappal meghosszabbítjuk. — A „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4 sz.)

SAKKJÁTÉK.

962. sz. feladvány Chocholous és Dobrusky-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

A 957. számú feladvány megfejtése. (Dobrusky J.-tól.)

- Megejtés. Világos. 1. Va6—a8... Fd5—a8:(a) 2. Be4—f4: ... Kf5—e5: 3. Hf8—g6 mattot ad. Sztét. 1. ... Hb6—a8:(b) 2. Fe5—f8... T. sz. 3. Dv—F mattot ad. b. 1. ... Kf5—e4: 2. Pa2—b1+ ... Ke4—e5: 3. Va8—a1: mattot ad.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. Gelsen: Glesinger Zsigmond. Sárospatakon: Gérecz Károly és Németh Péter. Kolozsvárt: Csipkés Árpád. Kolozsmonostoron: Brauner Gyula. Bécsben: Bláthy Otto. Egerben: Tilkovszky Fridolin. Nagy-szombatban: P. J. és B. L. A konkviktusi sakk-kör. Budapestben: K. J. és F. H. A pesti sakk-kör.

Tartalom: Szilágyi Deszö (arczkép). — Hajnali harangszó. — Pusztai találkozás. — A dévai állami realskola (képpel). — A raspálya. II. — Tizenöt éves kapitány (két képpel). — Egyreleg. — Melléklet: Szasszulis Vera (három képpel). — Páris innepnapja (képpel). — Az angol katonság hadi-lábon (két képpel). — Irodalom és művészet. — Közünteték, epyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mon-danivaló. — Hetiaptár.

HETI-NAPTÁR. Május hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög-orosz, Izraelita. Rows show dates from 12 to 18 with corresponding events and religious observances.

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 24-én 2 óra 58 perczkor regg.

Figyelmeztetésül!

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, felkérjük, hogy előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lapok küldésében fennakadás álljon be.

Előzetési föltételeink negyedévre:

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok . . . 3 frt — kr. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a Háboru-Krónikával együtt . . . 3 frt 50 kr. Csupán a Vasárnapi Ujság . . . 2 frt — kr. A Vasárnapi Ujság a Háboru-Krónikával együtt . . . 2 frt 50 kr.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok előfizetőinek külön mellékletül önálló fizethet adjuk a keleti háboru folyamának rövidre vont történetét. 3 ivre terjedő fizethet.

A Háboru-Krónika című képes mellékletünk, mely a háboru és a kongresszus befejezése után Világ-krónika címmel az eddigi terjedelemben, szintén hetenként egy iven s képekkel fog megjelenni, előfizetőink negyedére 50 kr. félve 1 frt, egész évre 2 frt pótdíj mellett kaphatják meg. E melléklet minden előfizetőnk irva az időre rendelheti meg, a melyre a följárra behűdött előfizetésé szü. ■■■

T. előfizetőinket felkérjük, hogy sziveskedjenek az Adózetés megújításánál, vagy a Háboru-Krónika megren-delésénél címzasalagjukból egy példányt a posta-utá-ványra ragasztva beküldeni, s minden reklamációt és egyéb a széküldésre vonatkozó közleményeket a kiadó-hivatalhoz küldeni.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Ismert dolog, miszerint a legjobb cizkkeknek is mindig bizonyos időre van szükségük, hogy a közönségnél szokásba jöjjenek, mely sorsnak még a tudomány által régóta ismert és alkalmazott szerék is alá vannak vetve. A Guyot-féle kátrány-tokocs-kák alkalmazása hozatalánál is ezen tapasztalás szerzetetett, s miután minden légzési és hurutos bántalmaknál, meghűlések és torokfájásoknál ki-tűnő, immár elvitázhatatlan hatásukról meggyőződés szerzetetett, általános alkalmazásuk konstátálható. — A Guyot-féle kátrány-tokocs-kák előnyösen pótolnak minden nemü téakát, psztallia és vegyületeket. — Első rendű orvosi tekintélyek által be van bizonyítva, miszerint eredmény dús hatásuk majdem kizárólag a készítésnél alkalmazásba jövő kitűnő norvég kátrányra vezethető vissza. (E kátrány tudvaleg a norvég fényből — abies excelsa — nyeretik.)

A nagy kedveltség, melynek a Guyot-féle kátrány-tokocs-kák hosszabb idő óta Franciaország, Belgium, Holland és Németországban örvendenek, hol azok mindenki kezében léteznek, természetesen sok utánozóra találtak, amiért is határozottan figyelmeztetünk mindenkit, hogy csak akkor lehet jó minőségűre és ennek folytán hatályos-ságra számot tartani, ha a valódi francia készít-ményeket alkalmazzuk. Különösen mióta Ausztria-Magyarországba behozták, számos utánzás ke-rült felszínre, melyek, bizonyosság szerint nagyon a francziák mögött maradnak. Nem óvhatjuk eléggé a közönséget a sok német és osztrák utánzótlól, melyek jó ság és hatás tekintetében a franczi-akkal össze sem hasonlíthatók. A Gu-yot-féle kátrány-tokocs-kák minden üvegén rajta van Guyot aláírása 3 színben, mely köhalményre különösen figyelmeztetünk. E nélkül sem lesznek azok eladva.

A legmakacsabb kétkedőnek is meg kell bizonyos szer cizlészerűségéről és jószágáról győződni, ha figyelembe veszi a naponkinti bizonyosságát és a nagy bizalmat, mint ezt évek hosszu során át ki-vitva a kir. szab. községyvárosz Török József ur gyógytárából (király-utca 7. sz.) kitűnő gyógyhatá-sával. Egy csomag a legtöbb esetben elég a keresett gyógyulást eredményezni. W. Z.

Dr. Závori Sándor fűrdőorvos,

tisztelettel értesíti érdeklétt betegeit, hogy őt a folyó évi fűrdőidény alatt is, május 10-diktől kezdve működése terén Gleichenbergben találhatják.

A „TÖRÖK SZULTÁN“-hoz

NŐI DIVAT ÉS KÉSZ RUHA-RAKTÁRBAN
Budapest hatvani-utca, az újvilág-utczával szemben
 kész ruhák legújabb divat szerint a legolcsóbb áron kaphatók: és pedig 15 frt, 18 frt, 20 frt, és 25 frt-ért igen finom kelmeből.
fekete ternó-ruhák 20 frttól kezdve.
CZIM: A „Török szultán“-hoz. Budapest, hatvani-utca.

Margitszigeti gyógyfürdő

Budapest főváros közvetlen közelében.
 35° R. meleg artézi forrás — porcellán-, márvány-, kád- és kőfürők zuhanykésülékkel — nagyszerű kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lapok — naponta zene.
Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredményt használtatott:
 Kőszvény — az ízületek, izmok, csontvártja, ideghüvely idült csuza. A csusz, kőszvény, erőművi behatások, typhus után fellépő hidegek — Zsábák. — A csontbántalmakat, csontszét, ízületi bajokat és külsértéseket követő elváltozások — Fájdalmas hegek, merevség, hűdés. — Bőr-bántalmak. — Vízelési nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak.
 A hévíz belsőleg eredménnyel használtatott: idült gomorhurutnál és alhasi pangásoknál.
 A szigeten van gyógyszerár; ellátva mindenemű ásványvízzel. Rendelő orvos: **Dr. Verzár.**
 Bérleteknél úgy a fürdő-, mint a menetjegyek együttes váltásánál árelengedés.
 A szigeten lakók a fürdő-használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek.
 A fővárossal óránkint kétszer közlekedés. 3441
A nyári idény május 1-én megnyitattik.
 A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelőségi irodában.
(Utolsó posta: Ó-Buda.) **A margitszigeti felügyelőség.**

Szliácsi vasas-fürdő gyógyhely.

Megnyitása május 15-én.
 A lezártított árú fürdőintézet eléréséig lakások, melyek a fürdőházzal földtől járdák által összekötve, a legnagyobb kényelmet nyújtják. Fürdőink előnyeit és egyéb kedvezményeket kizárólagosan csak a fürdőintézet lakásaiban lakó vendégek élvezhetik. Tájékoztató érvényes felvilágosítást csak a gyógyhelyet alaposan ismerő, 19-dik évben működő **rendelő fürdőorvos Dr. Hasznfeld** egyetemi m. tanár ur adhat.
 Lakásmegrendeléseket átvesz a **szliácsi fürdőigazgatóság**, vagy május 15-éig **Dr. Hasznfeld fürdőorvos ur** (muzeum-utca 2.)
A szliácsi fürdőigazgatóság.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

Magyar Szent Erzsébet élete.

Irta **Dr. TOLDY LÁSZLO.**
 Képekkel illusztrálva.
 Ára kemény kötésben 1 frt. Diszkiadásban köve 5 forint.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!
375,000 birod. márka vagy 218,750 frt főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénzszósjáték, mely a magas kormánytól engedélyezve és biztosítva van.
 Az új tervezet előnyös berendezése olyszerű, hogy kevés hó lefolyása alatt 7 kisorsolás által **49,600 nyeremény** jó biztos eldöntésre, melyek között főnyeremények **375,000 birod. márkával vagy 218,750 o. é. frttal** vannak, különlegesen azonban 4165

1 nyeremény a m. 250,000	1 nyerem. a m. 12,000
1 „ „ 125,000	23 „ „ 10,000
1 „ „ 80,000	4 „ „ 8,000
1 „ „ 60,000	31 „ „ 5,000
1 „ „ 50,000	74 „ „ 4,000
2 „ „ 40,000	200 „ „ 2,400
1 „ „ 36,000	412 „ „ 1,200
1 „ „ 30,000	621 „ „ 500
1 „ „ 25,000	700 „ „ 250
5 „ „ 20,000	28,015 „ „ 138
6 „ „ 15,000	stb. stb.

A nyereményhúzások tervszerűleg hivatalosan vannak meghatározva.
 E nagy, az állam által biztosított pénzszósjáték legközelebbi első nyereményhúzására:
 1 egész eredeti sorsjegy csak márka 6 vagy frt 3 $\frac{1}{2}$ o. b. j.
 1 fél „ „ „ 3 „ „ 1 $\frac{1}{2}$ „ „
 1 negyed „ „ „ 1 $\frac{1}{2}$ „ „ 90 kr.
 Minden megbízás azonnal az összeg beiktatása, postautalvány vagy utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítetik, mindenki saját kezébe kapván tőlünk az állam czímével ellátott eredeti sorsjegyet.
 A megrendeltekhez a megkívántó hivatalos tervezet ingyen mellékeltenek, valamint minden húzás után megküldjük felvilágosítás nélkül érdekelteinknek a hivatalos lapjainkat.
 A nyeremények kifizetése mindig pontosan állami kezesség mellett történik, s vagy közvetlen küldetik meg, vagy az érdekeltek kívánása szerint Ausztria nagyobb helyein létező összeköttetések által teljesítetik.
 Gyűjtődéni mindig kegyeltetett a szerencse által s ugyanott a sok jelentékeny nyeremény között a legelső főnyeremények is tetten szökken meg, melyek az illetőknek közvetlenül ki is fizetettek.
 Előre láthatólag az ilyen lezártított alapon nyugvó vállalat egész biztos mindenféle igen élénk részvételre számíthat a miért is kérjük az érdekelteket, hogy minden irányban eleget tessenek, megrendeléseiket minél előbb, minden este pedig f. évi május 31-ike előtt hozzánk juttatni szíveskedjenek.
Kaufmann & Simon, Bank- und Wechselgeschäft in Hamburg.
 Vetele és eladása mindennemű államkötvények, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyeknek.
 P. S. Egyidejűleg köszönetet mondunk az irántunk eddig táplált bizalomért, és a minden az új sorsjáték kezdetén érdekelteink részvételét kérem, kijelentjük, mi szerint ezután is törekvésünk lesz, folyton pontos és szilárd kiszámlálás által teljes megelégedést kiérdemelnünk.
 A f.

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország Baranya megyében
 Mohács-pécs-barcsi vasút Pécs és Villány állomásai közelében.
 Fürdő-évad május hó 1-től sept. hó 30-ig.
50 R. fokú természetes meleg artézi forrás, kénes hévíz kitünő gyógyhatással.
 Posta, távirtda. 4523
 Minden bővebb tudósítással készséggel szolgál **a fürdő-igazgatóság.**

KÖSER ÉLCEK.

Adomák és fain gondolatok.
 Összeállította **KÓBI KOHN,**
 ügyvédbojtár és káplárjelölt.
 Ára füzve 1 frt.

A fölkelő nap országa.

Regényes utazás Japánban.
 Irta **VÉRTESI ARNOLD.**
 Számos képpel.
 Ára füzve 2 frt.

Különlegességek.

HERCZEGNŐVIZ,

Renard Agostontól, Párisban,
 szeplők, májfoltok, bőrpersenek ellen; ezen víz nap-sütés, repedés, bőrhámítás által keletkezett a bőr minden tisztatlanságát legrövidebb idő alatt gyökeresen és a legeredesebb arzobort a legkésebb korig mindig gyöngéd fehér fényben tartja.
 Egy üveg ára használati utasítással 84 kr.

Párisi hölgypor

minden eddigi találmányt felülmúl finomsága és felismerhetlensége által, annyira, hogy a legélesebb szem előtt is észrevehetlen.
 Mint legjobb övszer minden bőrtisztatlanság ellen különösen ajánlható. — Egy doboz ára 50 kr.

Illatos növényzsappan

L. T. Piveről Párisban,
 Ezen növényzsappan legkitünőbb tulajdonsága Páris legelső orvosai vizsgálata folytán elismertett és minden létező piperezerek közt első helyen áll.
 Egy darab ára 40 kr. Egy doboz 3 darabban 1 frt.

Egyedüli főraktár: az első és legrégibb magyar-honi illatárúsnál 4515
LUEFF M.-nél
 Budapest, Dorottya-utca 3. sz. a.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

Magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

English-Hungarian Dictionary.

Angol-Magyar szótár.

Irta **BIZONFY FERENCZ.**
 32 nagy 8-rétű iv. Ára füzve 4 frt. Francia félbörkötésben frt 4.80.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

Tűzetes utasítás **a konyhakertészet, virágmivélés és gyümölcsstenyészés körében.**
 Irta **GALGÓCZI KÁROLY.**
 Atnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.**
 Harmadik kiadás.
 Ára füzve 80 krajczár.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: / egész évre... 12 frt / félévre... 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: / egész évre... 8 frt / félévre... 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: / egész évre... 3 frt / félévre... 3 *

20-dik szám. 1878. **BUDAPEST, MÁJUS 19.** **XXV. évfolyam.**

GRÓF APPONYI ALBERT.

Az egyesült ellenzék a jobboldali ellenzék-beolvadásával egy pár elsőrendű s néhány igen használható parlamenti erőt nyert. Ezek közt mindenesetre legkiválóbb gr. Apponyi Albert, kinek arzéképét épen a pártegyesülés alkalmából sietünk olvasóinknak bemutatni. A mint báró Sennyey nem fogadta el a fuziót, sőt képviselői mandatumát is letette, gr. Apponyi Albert lett a jobboldali ellenzék azon tagja, a kire e kis csoportban vezérszerep várt, sőt a ki egyik vezéreül tekintendő az egyesült ellenzék egész pártjának is. Erre kiváló tehetségei, parlamenti rövid multja s egyénisége egyaránt feljogosítják.

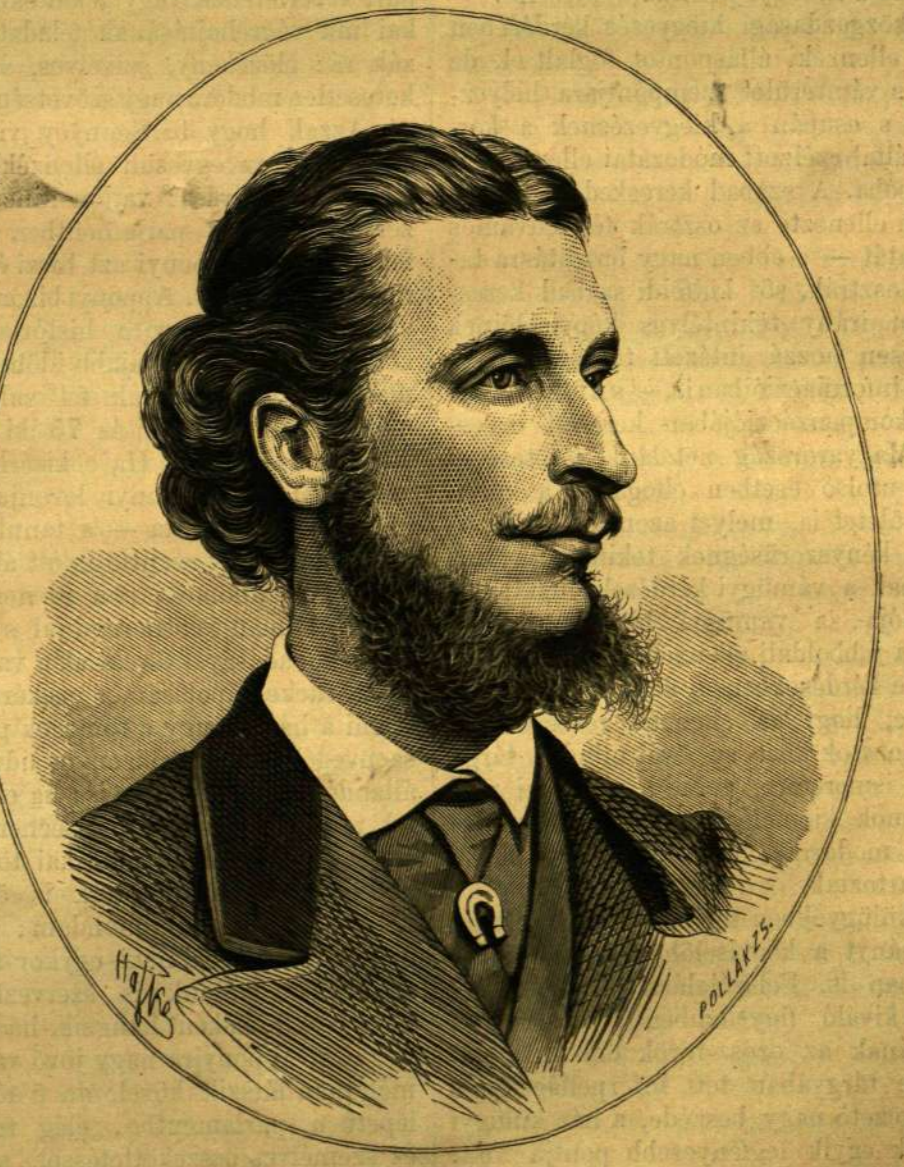
Gróf Apponyi Albertnek nemcsak parlamenti multja, hanem egész eddigi élete rövid még. Oly korban van, melyben csak ritka és kiváló egyéniségek szoktak fontosságra emelkedni a közéletben.

1846-ban született Bécsben. Apja gr. Apponyi György akkor m. kir. udvari kancellár, a konzervatív államférfi, anyja gr. Sztáray Juliánna; s így, mint maga egy alkalommal tréfásan megjegyzi, „apai és anyai ágon egyaránt csoknyós konzervatív hagyományú családból származott.“
 Nevelése alapját, főiri családok szokása szerint, az apai háznál nyerte, hol nyelvekben s egyéb elemi ismeretekben dúsán megadták neki a szellemi képzés első alapjait. 1857-ben, tizenegy éves korában ment gymnáziumi tanfolyamra a kalsburgi intézetbe, a hol 1863-ig maradt, kitünő elmetehetséggel s nem kisebb szorgalommal és megfelelő sikerrel is végezve a középtanodai oktatás tárgyait.

A közélet pályájára készülvén, jogot két évig Bécsben, két évig a pesti egyetemen hallgatott. S ezt 1868-ban elvégezvén, látókörének szélesítése és tanulmányai teljesbbé tételére czéljából hosszabb külföldi utra indult. Huzamosabban időzött Német- és Franciaországban, különösen politikai s legkivált nemzetgazdasági tanulmányokkal foglalkozva; Olaszországban, hová a művészetek iránti érzeke s hajlama vont, s különösen Rómá-

ban is, hol, családja buzgó vallásos hagyományai és saját érületénél fogva is, szellemének sok táplálékot talált, s — mint maga tréfásan megjegyzi — „nem esoda, ha kissé ultramontán hajlamokat is vett magába.“ Keletet csak annyiban látta, hogy a szuezi csatorna megnyitására Egyiptomba utazott.
 Külföldről, két évi utazás után 1870-ben visszatérve, de folyvást képezve szellemét, csakhamar legmiveltőbb, alaposan képzett, művészi s különösen zenei haj-

lamu, s általában legszellemesebb fiataljai közé számítottatott arisztokratiának, ki erős nemzeti érzéssel európai széles látókört s általános mivelődési szempontokat egyesített magában. Neveltetése, családi hagyományai s tanulmányai, sőt hajlamai is, kezdetől fogva ahhoz a párt-hoz vonták, mely konzervatívnak nevezte magát, s melyet Deák Ferencznek hatalmas szereplése 1867-ben épen alakulása kezdetén szétugrasztott ugyan, de a melynek illetékes tagjai 1872 óta kezd-

GRÓF APPONYI ALBERT.